

Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Információk Időseknek

2010

Szociális és Munkaügyi Minisztérium
Lakossági Tájékoztatási és Tanácsadási Osztály

Összeállította: Ruminé Szíjjártó Ildikó

Dr. Veres Gábor

Felelős kiadó: Dr. Veres Gábor osztályvezető

A Minisztérium postacíme:
1373 Budapest, Postafiók 609.

A Minisztérium központi telefonszáma
473-8100 (Alkotmány u. 3. ép.)

Az Ügyfélszolgálati Iroda elérhetőségei:
ugyfelszolgalat@szmm.gov.hu
Címe: Budapest, V. Hold u. 1.

Ügyfélfogadási idő: hétfőtől-csütörtökig 9-15 óráig
pénteken 9-13 óráig

	Telefon	E-mail
szociális ügyek, családtámogatás, nyugdíj	428-9944	ugyfelszolgalat@szmm.gov.hu
munkajog	428-9941	info@lab.hu

A **Minisztérium honlapjának** címe:
www.szmm.gov.hu

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés, ajánlás	4
IDŐSEK VILÁGNAPJA	5
A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATNÁL IGÉNYELHETŐ SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK	6
Pénzbeli ellátások	6
Időskorúak járadéka	6
Ápolási díj	7
Előleg megállapítása	9
Lakásfenntartási támogatás	9
Átmeneti segély	11
Temetési segély	11
Természetben nyújtott szociális ellátások	11
Köztemetés	12
Közgyógyellátás	12
Adósságkezelési szolgáltatás	18
SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK	23
Szociális alapszolgáltatások	23
Falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás	24
Étkeztetés	24
Házi segítségnyújtás	25
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	26
Támogató szolgáltatás	26
Nappali ellátás	28
Családsegítés	28
Közösségi ellátások	29
Szakosított ellátási formák	29
Ápolást, gondozást nyújtó intézmények	29
Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények	33

Az intézmények igénybevételével kapcsolatos tudnivalók	34
A személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénybevételének módja	34
Előgondozás	36
Térítési díj	40
A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben ellátottak jogai	43
Tájékoztatási kötelezettség	44
A jogosultak érdekvédelme	45
Az ellátottjogi képviselő	46
Információk nyugdíjasok részére	47
A nyugdíjmelés új módszere, a sávos nyugdíjindexálás	47
A korhatár alatti nyugdíjasok munkavégzési korlátozásai	47
A rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjban részesülők munkavégzési szabályai	49
A rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjas feketén történő foglalkoztatásának következményei	50
Egyéb támogatások, kedvezmények	51
Szépkorúak jubileumi köszöntése	51
Nyugdíjasok egyszeri segélye	51
Kivételes-nyugdíjmelés	52
Utazási kedvezmény	54
Üdülési csekk	57
Akadálymentesítési támogatás	58
Tartási valamint Életjáradéki szerződés	59
Egészségügyi ellátások	61
Beutalóval igénybe vehető ellátások és beutalásra jogosult orvosok	61
Utazási költségtérítés	63
Gépkocsival történő utazáshoz járó támogatás	65
Otthoni szakápolás	67
Rehabilitációs célú egészségügyi ellátások	69
Orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető fürdőgyógyászati ellátások	69

Orvosi rehabilitáció keretében történő szanatóriumi ellátás	70
Gyógyászati segédeszköz ellátás	70
Néhány gyógyászati segédeszköz támogatásának változása	73
Időseket érintő programok	78
Internetes képzési program időseknek	78
Az Idősbarát Önkormányzat Díj	80
FONTOSABB SZERVEZETEK	81
Áldozatvédelem	81
Egyenlő Bánásmód Hatóság	85
Fogyasztóvédelem	88
Betegek jogai és kötelezettségei	95
Idősügyi Tanács	99
Fontosabb országos nyugdíjas érdekképviseleti szervezetek és elérhetőségeik	101
Érdekességek a nyugdíjasok világából	105
Idősügyi Nemzeti Stratégia	105
Nyugdíjas honlapok, társlapok	110

Bevezetés, ajánlás

Az „Információk időseknek” című kiadványunk összeállításával az volt a célunk, hogy egy helyen megtalálhatók legyenek az idősek, jellemzően az **57 év feletti**ek által igényelhető támogatási, ellátási formák, kedvezmények és információk. Nem volt könnyű a kiadvány tematikai határainak pontos meghatározása, ugyanis viszonylag kevés az olyan támogatási forma, amely csupán az életkorhoz kötődik. Ilyenek egyedül a közlekedési kedvezmények. A többi támogatásnál a jogalkotó az idős koron túl egyéb, általában egészségügyi vagy szociális rászorultságot is megkövetel. Természetesen számos ellátási forma létezik, amely az idősek és a fiatalabbak számára egyaránt elérhető. Ezek közül azok kerültek e kiadványba, amelyeket jellemzően illetve nagy számban az idősek vesznek igénybe, illetőleg ezen támogatások felől érdeklődnek a leggyakrabban. Reméljük, hogy kiadványunkkal hasznos információkkal szolgálunk az időskorúak és a velük foglalkozók számára, segítve ugyanakkor a mai aktív korú lakosságnak is a **békés, nyugodt, tartalmas és hasznos időskor** képének megalkotásában.

Az egyes ellátásoknál, támogatásoknál nemcsak az igénylés feltételeit közöljük, hanem az igénylés helyét és annak módját is, elősegítve ezzel, hogy a megfelelő helyen tudjanak érdeklődni, informálódni a kedves állampolgárok. Ennek érdekében több helyen a hatályos jogszabályok szövegekörnyezetét emeltük be az érdemi információk közé.

Budapest, 2010. február

Lakossági Tájékoztatói és Tanácsadási Osztály

IDŐSEK VILÁGNAPJA

ENSZ világnap: október 1.

Az ENSZ először 1991-ben rendezte meg az *Idősek Világnapját*, azóta minden év október 1-én megemlékezünk a Föld mintegy hatszázmillió lakosáról.

Az ENSZ Közgyűlésének határozata alapján először 1991-ben rendezték meg az idősek világnapját, 1999-ben pedig hasonló elnevezésű éves rendezvénysorozatot tartottak. Az intézkedés célja, hogy középpontba helyezték a méltóságteljes öregkort, valamint az időseket visszaintegrálják a gazdaságba. Európában az aktív munkaerő csökkenése miatt egyre nagyobb hangsúlyt kap az idősek foglalkoztatása, ezzel is pótolva a munkaerőhiányt valamint segítve a teljes értékű élet fenntartását

A népszámlálási adatok szerint ma Magyarországon minden ötödik ember időskorúnak számít, vagyis már betöltötte a hatvanadik életévét. Területi elosztásban Budapesten illetve a kistélepléseken élnek a legtöbben, a nemek közötti arány pedig igen egyenetlen: az idősek 61%-a nő. Az előző népszámláláshoz képest jelentősen csökkent a többgenerációs családok száma, az idős emberek többsége egyedül vagy másik időssel él együtt.

Magyarországon egyre többen élnek meg a századik életévüket, számuk ma már 1100 felett van, míg a kilencven év felettiek számát 35.000-re becsülik. A születéskor várható élettartam a férfiaknál 69, a nőknél 77 év; a 65 éven felüliek 38%-a férfi, 62%-a nő.

Az öregedő magyar társadalom új kihívásokat teremt a szociális ellátás és a foglalkoztatás területén.

Nem minden idős személy rendelkezik ma olyan nyugdíjjal, s egyéb jövedelemmel, amely gondtalan megélhetését biztosíthatná. Őket segíthetik az alábbi ellátási formák. Az ilyen, segítségre szoruló embertársainkat a szociális ellátórendszer „szociálisan rászorulóknak” tekinti.

Az alábbiakban ismertetjük az anyagi segítséget nyújtó pénzbeli ellátások körét, majd az időseket és betegeket segítő szolgáltatásokat.

TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATNÁL IGÉNYELHETŐ SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK

Pénzbeli ellátások

A szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások iránti kérelmet a kérelmező lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál, illetőleg az önkormányzat rendeletében meghatározott önkormányzati szervnél kell előterjeszteni.

A kérelmet az a szociális hatáskört gyakorló szerv bírálja el, amelynek illetékességi területén a kérelmező lakcíme van.

Időskorúak járadéka

Az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk (62 év) betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek.

Jogosultak köre

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás.

A települési önkormányzat jegyzője időskorúak járadékában részesíti azt - a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy

főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át, (2010. január 1-től 22.800 Ft)

- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át, (2010. január 1-től 27.075 Ft)
- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át (2010. január 1-től 37.050 Ft)

Összege

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személy esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a (2010. január 1-től 22.800 Ft)
- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személy esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-a (2010. január 1-től 27.075 Ft)
- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személy esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-a (2010. január 1-től 37.050 Ft)

Ha az időskorú személy jövedelemmel rendelkezik, a járadék összege a fenti összegek és a havi jövedelmének különbözete.

Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú személy részére biztosított anyagi hozzájárulás.

Az ápolási díjat azoknak a személyeknek lehet megállapítani, akik egyáltalán nem rendelkeznek jövedelemmel, vagy rendelkeznek jövedelemmel, de annak összege nem éri el az ápolási díj törvényben meghatározott összegét. Ebben az esetben kiegészítő összegű ápolási díjat állapítanak meg.

Ha a súlyosan fogyatékos beteget ápoló személy részére saját jogú nyugdíjnak minősülő ellátást (öregségi nyugdíj, rokkantsági nyugdíj) állapítanak meg, továbbra is jogosult az ápolási díjra, feltéve, hogy az ápolási díjat a nyugdíj megállapítása időpontjában több mint tíz éve folyósítják.

Ápolási díjra jogosult – a jegyes kivételével – az a hozzátartozó, aki önmaga ellátására képtelen, állandó és tartós felügyeletre szoruló

- súlyosan fogyatékos (korhatár nélkül), vagy
- tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi. Az ápolási díj összege nem lehet kevesebb, mint az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege (2010-ben 28.500 forint)

Az ápolási díjat ebben az esetben az ápolást végző személy lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott feltételek esetén ápolási díjat állapíthat meg annak a hozzátartozónak is, aki 18. életévét betöltött, tartósan beteg személy gondozását végzi.

A díj összege nem lehet kevesebb, mint az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a (2010-ben 22.800 forint)

A települési önkormányzat jegyzője a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végző személy kérelmére emelt összegű ápolási díjat állapít meg, mely azonos az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-val (2010-ben 37.050 forint)

Fokozott ápolást igénylő az a személy, aki mások személyes segítségével nélkül önállóan nem képes

- étkezni, vagy
 - tisztálkodni, vagy
 - öltözködni, vagy
 - illemhelyet használni, vagy
 - lakáson belül - segédeszköz igénybevételével sem - közlekedni,
- feltéve, hogy esetében a fentiek közül legalább három egyidejűleg fennáll.

Az ápolási díj megállapítása iránti kérelemhez mellékelni kell a háziorvos igazolását arról, hogy az ápol

- súlyosan fogyatékos, vagy
- tartósan beteg,

és arra vonatkozó szakvéleményét, hogy az ápol

Előleg megállapítása

Az időskorúak járadékában, az ápolási díjban részesülő személy az ellátása terhére előleg kifizetését kérelmezheti a jegyzőtől.

A kérelem a jogosultság időtartama alatt a hónap 5. napjától 25. napjáig nyújtható be.

Előlegként a folyósított ellátás havi összegének legfeljebb 50%-a kérelmezhető.

Az előleget a jegyző a kérelem benyújtásának időpontjától számított három munkanapon belül - a kérelmezett összeg 100 forintra történő felfelé kerekítésével - egyszerűsített határozattal állapítja meg.

Az előleg teljes összegének levonásáig újabb előleg nem állapítható meg.

Amennyiben a szociális ellátásra való jogosultság az előleg teljes levonását megelőzően szűnik meg, az ellátásban részesült személy még fennálló tartozásának visszafizetése a jogosultság megszűnésének napjával egy összegben válik esedékessé.

Ha az ellátásra való jogosultság a jogosult, továbbá ápolási díj esetén az ápol

Lakásfenntartási támogatás

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

A lakásfenntartási támogatás alanyi jogon, normatív alapon és méltányosságból állapítható meg.

Alanyi jogon jogosult az a személy, aki adósságkezelési szolgáltatásban részesül. A támogatást az adósságkezelés időtartamára állapítják meg.

Normatív alapon jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át (2010. január 1-től 42.750 forint) feltéve, hogy a lakásfenntartás elismert havi költsége a háztartás havi összjövedelmének 20%-át meghaladja.

Méltányosságból az önkormányzat rendeletében meghatározottak alapján.

A normatív lakásfenntartási támogatás esetében a lakásfenntartás elismert havi költsége az elismert lakásnagyság és az egy négyzetméterre jutó elismert költség szorzata (pl.: egy személy esetén 35 m² X 450 forint).

Az egy négyzetméterre jutó elismert havi költség 2010-ben 450 forint.

Az önkormányzat rendelete alapján is megállapíthat helyi lakásfenntartási támogatást.

A települési önkormányzat rendeletében határozza meg a helyi lakásfenntartási támogatás jogosultsági feltételeit, eljárási szabályait és a támogatás összegét. A helyi lakásfenntartási támogatást a települési önkormányzat a normatív, illetve az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személy részére meghatározott lakásfenntartási támogatás kiegészítéseként és/vagy önálló ellátásként nyújtja.

Jó tudni

- Ugyanazon lakásra vonatkozóan csak egy jogosultnak lehet a támogatást megállapítani, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.
- Külön lakásnak tekintik azonban a társbérletet, albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.
- A támogatásra való jogosultság megállapításához a lakás nagyságát – amennyiben az önkormányzatnak nincs hivatalos tudomása róla – a kérelmezőnek hitelt érdemlő módon igazolni kell. Ha a kérelmezőnek ilyen irat nincs a birtokában, a jegyző megkeresi az ingatlan fekvése szerint illetékes földhivatalt.

Átmeneti segély

A települési önkormányzat a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére a rendeletében meghatározottak alapján átmeneti segélyt állapít meg.

A segély adható alkalmanként, vagy havi rendszerességgel is. Az alkalmankénti segély gyógyszer-támogatásként, illetve az egészségbiztosítás által nem, vagy csak részben támogatott egészségügyi szolgáltatás díjaként is megítélhető.

A havi rendszerességgel adott átmeneti segély jövedelem-kiegészítő támogatásként, továbbá az önkormányzat rendeletében meghatározott más ellátási formaként is nyújtható.

Temetési segély

A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott feltételek szerint állapíthat meg annak, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartásra köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti.

A segély összege nem lehet kevesebb a helyben szokásos legolcsóbb temetés költségeinek 10%-ánál, de elérheti annak teljes összegét is, ha a temetési költségek viselése a kérelmezőnek vagy családjának a létfenntartását veszélyezteti.

A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél (2010-ben 28.500 forint,) egyedül élő esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet.

Természetben nyújtott szociális ellátások

Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók.

Köztemetés

A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármestere önkormányzati hatáskörben - a halálesetről való tudomásszerzést követő 30 napon belül - gondoskodik az elhunyt személy közköltségen történő eltemettetéséről, ha

- nincs, vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy
- az eltemettetésre köteles személy arról nem gondoskodott.

Az elhunyt személy lakóhelye szerinti települési önkormányzat a költséget hagyatéki teherként a területileg illetékes közjegyzőnél bejelenti, vagy az eltemettetésre köteles személyt a köztemetés költségeinek megtérítésére kötelezi.

A települési önkormányzat a rendeletében a megtérítési kötelezettség alól részben vagy egészben különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén mentesítheti az eltemettetésre köteles személyt.

Közgyógyellátás

A szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány adható ki.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott

- járóbeteg-ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre - ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is - gyógyszerkerete erejéig,
- gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.

Jogosultak köre

Alanyi jogon közgyógyellátásra jogosult

- az átmeneti gondozott, az átmeneti és tartós nevelésbe vett kiskorú,
- a rendszeres szociális segélyben részesülő egészségkárosodott személy,
- a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott,

- a központi szociális segélyben részesülő,
- a rokkantsági járadékos,
- az, aki I., II. csoportú rokkantsága alapján részesül nyugellátásban, baleseti nyugellátásban,
- az, aki saját jogán jogosult magasabb összegű családi pótlékra, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

Normatív alapon történő megállapítás

Normatív alapon jogosult közgyógyellátásra az a személy, akinek esetében a havi rendszeres gyógyító ellátásnak az egészségbiztosítási szerv által elismert térítési díja

- az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10%-át meghaladja (ez 2010-ben 2.850 forint) feltéve, hogy
- a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét (ez 2010-ben 28.500 forint), egyedül élő esetén 150%-át (ez 2010-ben 42.750 forint).

Méltányosságból történő megállapítás

A jegyző méltányosságból állapítja meg a közgyógyellátást annak a szociálisan rászorult személynek, akinek esetében a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállnak.

Jó tudni

A közgyógyellátásra való jogosultságról a jegyző dönt.

A jogosultság

- az ellátásra alanyi jogon jogosultak esetében **két évre**,
- normatív alapon, és méltányosságból megállapított ellátás esetében **egy évre** kerül megállapításra.

A jogosultság kezdő időpontja a jogosultságot megállapító határozat meghozatalát követő 15 nap.

A közgyógyellátás iránti kérelem a jogosultság időtartama alatt, annak lejártát megelőző három hónapban is benyújtható. Amennyiben az eljárás a jogosultság lejártá előtt legalább 15 nappal korábban

befejeződik, az új jogosultság kezdő időpontjaként a korábbi jogosultság lejártát követő napot kell megállapítani.

A közgyógyellátásra való jogosultság megállapításának menete:

A jogosult számára kizárólag a személyes szükségletének kielégítéséhez szükséges gyógyító ellátás rendelhető.

A havi rendszeres gyógyító ellátási szükségletet a **házi orvos**, illetve - személyes gondoskodást nyújtó átmeneti és bentlakásos szociális intézményben vagy gyermek- és ifjúságvédő intézetben, nevelőotthonban elhelyezett jogosult esetén - az **intézmény orvosa** igazolja.

Az igazolás tartalmazza a kérelmező személyes azonosító adatait (név, születési név, anyja neve, születési hely, születési idő, lakóhely, tartózkodási hely), társadalombiztosítási azonosító jelét, a tartósan fennálló betegségének a betegségek nemzetközi osztályozása szerinti kódját. Az igazolás tartalmazza továbbá az alkalmazandó terápiához szükséges gyógyító ellátások megnevezését, mennyiségét, gyógyszerek esetében a gyógyszer megnevezését és a külön jogszabályban meghatározott azonosító adatait, a gyógyszer formáját, mennyiségét, valamint a kívánt terápiás hatás eléréséhez szükséges napi mennyiségét és az adagolást. A csak szakorvos által vagy csak szakorvosi javaslatra rendelhető gyógyszereket az igazoláson a szakorvos nevének, pecsétszámának feltüntetésével külön meg kell jelölni. A szakorvos - a kérelmező igénye esetén - az általa rendelt havi rendszeres gyógyító ellátásokról a házi orvost tájékoztatja.

A házi orvos igazolását a kérelemmel együtt be kell nyújtani a **jegyzőhöz**, aki az igazolást három munkanapon belül továbbítja az egészségbiztosítási szervnek. (ha az ellátás megállapítását normatív alapon, vagy méltányosságból kérik, a jegyző csak abban az esetben továbbítja az igazolást, ha igénylő megfelel a jövedelmi feltételeknek.)

Az **egészségbiztosítási szerv** (lakóhely szerint illetékes Regionális Egészségbiztosítási Pénztár) megvizsgálja az igazolásban feltüntetett havi rendszeres gyógyító ellátás iránti szükséglet szakmai

megalapozottságát. Ha az igazolásban feltüntetett gyógyító ellátás iránti szükségletet nem tartja megalapozottnak, a szakhatósági állásfoglalást megelőzően adategyeztetés céljából megkeresi az igazolást kiállító háziorvost.

Az egészségbiztosítási szerv az általa elismert gyógyító ellátási szükséglet alapján szakhatósági állásfoglalást ad a jegyzőnek a rendszeres gyógyító ellátások havi költségéről, melyben megjelöli az egyéni gyógyszerkeret alapjául szolgáló gyógyszer térítési díjának összegét (gyógyszerszolgáltatás)

A **szakhatósági állásfoglalásban** külön megjelöli az egyéni gyógyszerkeret alapjául szolgáló gyógyszer térítési díjának - ideértve a külön jogszabály szerint kiemelt, indikációhoz kötött támogatásban részesített gyógyszerért dobozonként fizetendő díjat - összegét (a továbbiakban: gyógyszerköltség).

A **gyógyszerszolgáltatás** meghatározásánál a kérelmező krónikus betegségéhez igazodó, egyhavi mennyiségre számolva legalacsonyabb költségű, külön jogszabályban meghatározott szakmai szabályok szerint elsőként választandó, legalacsonyabb napi terápiás költséggel alkalmazott készítményeket kell alapul venni.

A gyógyszerköltség megállapítása során legfeljebb havi 6.000 forintig vehetők figyelembe a nem csak szakorvos által, illetve nem csak szakorvosi javaslatra rendelhető gyógyszerek.

Ha a kérelmező havi gyógyszerköltsége a 6.000 forintot meghaladja, a 6.000 forint feletti összeg a szakhatósági állásfoglalásban a csak szakorvos által, illetve csak szakorvosi javaslat alapján rendelhető gyógyszerek figyelembevételével, az egészségbiztosítási szerv vezetőjének döntése alapján állapítható meg.

Az egyéni gyógyszerkeret összege a jogosult egyéni havi rendszeres gyógyszerköltsége, de 2010. évben **legfeljebb havi 12.000 forint lehet**. Amennyiben az egyéni rendszeres gyógyszerköltség a havi 1.000 forintot nem éri el, egyéni gyógyszerkeret nem kerül megállapításra.

Az eseti keret éves összege 2010. évben 6.000 forint.

Az egészségbiztosítási szerv szakhatósági állásfoglalásának kézhezvételétől számított 8 napon belül a **jegyző határozattal dönt**

- a közgyógyellátásra való jogosultság megállapításáról,
- a közgyógyellátásra való jogosultság kezdő időpontjáról,
- a jogosult gyógyszerkeretéről, külön megjelölve - a szakhatósági állásfoglalás alapján - az egyéni gyógyszerkeret összegét.

Ha az alanyi jogon közgyógyellátásra jogosult személynek nincs rendszeres gyógyszerköltsége, részére egyéni gyógyszerkeretet nem lehet megállapítani, mivel a gyógyszerkeret meghatározása a havi rendszerességgel szedett, krónikus betegségek gyógyítását szolgáló gyógyszerek alapján történik. Ebben az esetben eseti keretet lehet megállapítani.

Az egyéni gyógyszerkeret és az eseti keret a jogosultság időtartamára kerül megállapításra. Normatív alapon és méltányosságból megállapított ellátás esetén a gyógyszerkeretet 18 hónapnál nem régebben kiadott szakhatósági állásfoglalás alapján lehet megállapítani.

Amennyiben az ellátásban részesülő személy egészségi állapotában, a gyógykezelését szolgáló terápiában, illetőleg a keret megállapításakor figyelembe vett gyógyszerek térítési díjában olyan változás következik be, amelynek következtében havi rendszeres kiadása a gyógyszerkeret megállapításakor figyelembe vett gyógyszerköltséghez képest ténylegesen legalább 1.000 forinttal megváltozik, az ellátásban részesülő személy kérelmére lehetőség van az egyéni gyógyszerkeret év közbeni felülvizsgálatára.

A felülvizsgálat során az egyéni gyógyszerkeret újbóli megállapítására abban az esetben kerül sor, ha a gyógyszerköltség havi változásának összege az 1.000 forintot eléri.

A felülvizsgálat során megállapított magasabb egyéni gyógyszerkeret a határozat meghozatalát követő 15. naptól jár. A felülvizsgálat során megállapított alacsonyabb egyéni gyógyszerkeret a határozat meghozatalát követő 30. naptól jár. Ha a felülvizsgálat eredményeképpen a jogosultság megszüntetésére kerül sor, annak időpontja a határozat meghozatalát követő 30. nap.

A jogosultság lejártát megelőző három hónapban az egyéni gyógyszerkeret felülvizsgálatát nem lehet kérni.

Az igazolványt az egészségbiztosítási szerv - a jogosultságot megállapító határozat alapján - az abban megjelölt időtartamra, hivatalból állítja ki.

Az egészségbiztosítási szerv ellenőrzi a háziorvos, illetve a szakorvos közgyógyellátással kapcsolatos tevékenységét. Ha az ellenőrzés alapján indokoltnak tartja a közgyógyellátásra jogosult személy egyéni gyógyszerkeretének felülvizsgálatát, azt a jegyzőnél kezdeményezi.

Az egészségbiztosítási szerv az elszámolási-nyilvántartási rendszerében az egyéni gyógyszerkeretet háromhavonta, egyenlő részletekben – első alkalommal a jogosultság kezdő időpontjával – nyitja meg. Az egyéni gyógyszerkeret év közbeni felülvizsgálata esetén a módosított egyéni gyógyszerkeretnek az időarányos, a jogosultság időtartamából hátra levő időtartamra eső részét nyitja meg háromhavonta.

Az eseti keret összegét az egészségbiztosítási szerv a jogosultság kezdő időpontjával nyitja meg. Két évre megállapított jogosultság esetén az eseti keretet évente, a jogosultság kezdő időpontjával, illetve az attól számított egy év elteltével kell megnyitni.

A gyógyszerkeret az igazolvány érvényességi ideje alatt használható fel.

A gyógyszerertár a közgyógyellátás keretében történő gyógyszerkiadást megelőzően ellenőrzi, hogy a vényen feltüntetett személy szerepel-e a hatósági nyilvántartásban, továbbá tájékoztatást ad a jogosult részére még rendelkezésre álló gyógyszerkeret összegéről.

A gyógyszerertár a közgyógyellátás keretében térítésmentesen a gyógyszerkeretnek az egészségbiztosítási szerv nyilvántartása szerint meghatározott időszakban rendelkezésre álló összegéig ad ki gyógyszert.

A gyógyszer térítési díját nem lehet részben gyógyszerkeretből, részben a jogosult saját költségéből fedezni. Amennyiben a gyógyszer térítési díját az egészségbiztosítási szerv által a három hónapos tárgyidőszakra megnyitott gyógyszerkeret nem fedezi, az a közgyógyellátásra jogosultat terheli. A három hónapos tárgyidőszakban így megmaradt összeg – a

jogosultsági éven belül – a következő három hónapos tárgyidőszakban megnyitott gyógyszerkeret összegét növeli.

Az éves gyógyszerkeret kimerülése előtt a gyógyszerkeretből még rendelkezésre álló, a jogosult részére rendelt gyógyszer térítési díját el nem érő maradványösszeg a gyógyszer térítési díjának kiegészítésére is felhasználható, azzal, hogy a maradványösszeg és a gyógyszer térítési díja közötti különbözetet a közgyógyellátott fizeti meg.

A közgyógyellátás keretében gyógyszert a jogosult részére

- a háziorvosa, illetve azon gyógyszerek esetében, melyeket a vonatkozó jogszabályok alapján csak szakorvos írhat fel, a kezelést végző szakorvos,
- sürgős szükség esetén a tartózkodási hely szerint illetékes kezelőorvos statim jelzéssel legfeljebb egy, eredeti legkisebb gyári csomagolásban,
- a fekvőbeteg-gyógyintézet orvosa a beteg elbocsátásakor legfeljebb egy, eredeti legkisebb gyári csomagolásban,
- a járóbeteg-szakellátás szakorvosa vizsgálatra, kezelésre megjelent betegnek legfeljebb egy, eredeti legkisebb gyári csomagolásban,
- gyógyászati segédeszközt a kezelőorvos,
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokat a kezelőorvos

rendelhet.

A méltányosságból megállapított igazolvány után a települési önkormányzat térítést fizet. A térítés az igazolvány kiállítását követő egy éves időtartamra szól. A térítés összege a megállapított gyógyszerkeret éves összegének 30%-a, amelyet a határozat jogerőre emelkedésétől számított három napon belül az egészségbiztosítási szervnek át kell utalni.

Adósságkezelési szolgáltatás

Az adósságkezelési szolgáltatás a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, **lakhatást segítő ellátás**. A települési önkormányzat

határozatában megjelölt időponttól adósságkezelési szolgáltatásban részesítheti azt a családot vagy személyt, akinek

- az adóssága meghaladja az ötvenezer forintot, és akinek az alább felsorolt adósságok valamelyikénél fennálló tartozása legalább hat havi, vagy
- a közüzemi díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, továbbá
- akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az önkormányzat rendeletében meghatározott összeghatárt, valamint
- aki a településen elismert minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban lakik, feltéve, hogy vállalja az adósság és a települési önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, továbbá az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt.

Adósságnak minősül

- a közüzemi díjtartozás (vezetékes gáz-, áram-, távhő-szolgáltatási, víz- és csatornahasználati, valamint szemétszállítási, több lakást tartalmazó lakóépületeknél, háztömböknél központi fűtési díjtartozás, közös költség hátralék),
- a társasházi lakások esetén fizetendő közösköltség-hátralék,
- a lakbérhátralék,
- a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből, illetve abból átváltott szabad felhasználású kölcsönszerződésből fennálló hátralék.

Az adósságkezelés időtartama – kivéve a hitelintézettel kötött kölcsönszerződésből fennálló hátralék esetén - legfeljebb tizennyolc hónap, amely indokolt esetben egy alkalommal hat hónappal meghosszabbítható.

Ha a hitelintézettel kötött kölcsönszerződésből fennálló adósság a fenti időtartam alatt nem kezelhető, az adósságkezelési szolgáltatás időtartama legalább huszonnégy, de legfeljebb hatvan hónap, amennyiben

- az adósság összege meghaladja a kettőszázezer forintot
- a tartozás meghaladja a hitellel terhelt ingatlan forgalmi értékének 50%-át és

- az adós hozzájárul az adósságkezelés időtartamára a támogatás összegét biztosító jelzálogjognak, valamint elidegenítési és terhelési tilalomnak ingatlanára történő bejegyzéséhez, illetőleg feljegyzéséhez.

A jelzálogjog bejegyzésének és az elidegenítési és terhelési tilalom ténye feljegyzésének kezdeményezéséről az adósságkezelési szolgáltatásra való jogosultságot megállapító határozat rendelkezik. A határozat egy példányát az ingatlanügyi hatósághoz meg kell küldeni. Az ingatlanügyi hatóság a jelzálogjogot és az elidegenítési és terhelési tilalmat az önkormányzat javára az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzi, illetőleg feljegyzi.

Adósságkezelési szolgáltatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától. Külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, albérletet, és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.

Az adósságkezelési szolgáltatás esetén a jogosult

- adósságkezelési tanácsadásban, és
- adósságcsökkentési támogatásban

részesül, amelyet az adósságkövetelés jogosultjának kell folyósítani.

Az adósságcsökkentési támogatás mértéke nem haladhatja meg az adósságkezelés körébe bevont adósság 75%-át, és összege legfeljebb háromszázezer forint, a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből eredő adósság esetében legfeljebb hatszázezer forint lehet. A támogatás - a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből eredő adósság kivételével - egy összegben vagy havi részletekben nyújtható az adós vállalásától függően.

Azon személynek, akinek vezetékes gáz-, illetőleg áramszolgáltatási díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, a szolgáltatás visszaállítása érdekében **előrefizetős gáz- vagy áramszolgáltatást mérő készülék** (az ún. kártyás mérők) is biztosítható, feltéve, hogy lakásfenntartási támogatásban részesül és tartozásának megfizetése érdekében megállapodást köt a szolgáltatóval, valamint legalább egyéves időtartamra vállalja a készülék rendeltetésszerű használatát.”

Jó tudni

Az adósságcsökkentés címén nyújtott támogatás vissza nem térítendő szociális támogatásnak minősül.

Az adósságcsökkentési támogatás tovább nem folyósítható és a kifizetett összeget vissza kell téríteni, ha a jogosult

- az adósságkezelési tanácsadást nem veszi igénybe, vagy
- az általa vállalt adósságtörlesztés háromhavi részletét nem teljesíti, illetőleg
- az adósságkezelési szolgáltatás igénybevételének időtartama alatt a kiadásokkal kapcsolatos fizetési kötelezettségének három hónapig nem tesz eleget.

Az adósságcsökkentési támogatás a megszüntetésétől számított 24 hónapon belül ismételten nem állapítható meg.

Azon család vagy személy, aki adósságkezelési szolgáltatásban részesült és az adott adósságtípus teljes összege kiegyenlítésre került a szolgáltató felé, ugyanazon adósságtípusra vonatkozóan adósságkezelési szolgáltatásban a kiegyenlítést követő 12 hónapon belül ismételten nem részesülhet. Az **adósság típusai** a következők:

- vezetőkes gázdíj-tartozás
- áramdíj-tartozás
- távhő-szolgáltatási díjtartozás
- víz- és csatornahasználati díjtartozás
- személyszállítási díjtartozás
- központi fűtési díjtartozás
- közösköltség-hátralék
- lakbérhátralék
- hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből fennálló hátralék.

A települési önkormányzat adósságkezelési szolgáltatást akkor nyújthat, ha

- az adósságkezelési szolgáltatás működtetéséről önkormányzati rendeletet alkot,
- adósságkezelési tanácsadást működtet, továbbá
- az adósságcsökkentési támogatás és az alanyi jogú lakásfenntartási támogatás nyújtásához saját forrást különít el.

Az önkormányzat rendeletében szabályozza az adósságkezelési szolgáltatás részletes szabályait,

- így különösen a helyben elismerhető lakásnagyságot és minőséget,
- az adósságkezelési szolgáltatásba bevont adósság típusok körét és összegük felső határát,
- az adósságcsökkentési támogatás folyósításának módját,
- az adósságkezelési szolgáltatásra vonatkozó jövedelmi és vagyoni jogosultsági feltételeket,
- a hitellel terhelt ingatlan forgalmi értékének megállapítási módját,
- az eljárási szabályokat,
- az adósságkezelési tanácsadást végző intézmény által ellátandó feladatokat és
- az adósságkezelési tanácsadáson való részvétel módját.

A fővárosi kerületi önkormányzat, valamint az a települési önkormányzat, amelyiknek területén negyvenezernél több állandó lakos él, köteles adósságkezelési szolgáltatást nyújtani.

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

A szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást nyújtó ellátást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat. Az alábbiakban ismertetésre kerülő ellátások igénybevételére nem minden idős embernek lehet szüksége, viszont sajnálatosan egyre többen vannak olyan állampolgáraink akik, egyik-másik, vagy több ellátás igénybevételére lesznek jogosultak, azaz vállalnak a szolgáltatások részesévé.

A következő oldalakon, a rászorultság esetén igénybe vehető valamennyi ellátást bemutatjuk, röviden ismertetve az adott ellátás igénybevételének feltételeit, majd a fejezet végén a vonatkozó eljárás rendjére utalunk.

I. Szociális alapszolgáltatások

- falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- támogató szolgáltatás
- nappali ellátás
- családsegítés
- közösségi ellátások.

II. Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások

- az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- a rehabilitációs intézmény,
- a lakóotthon
- az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény
- az egyéb speciális szociális intézmény

III. Az intézmények igénybevételével kapcsolatos tudnivalók

- a személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylésének módja

- térítési díj
- a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben ellátottak jogai
- tájékoztatási kötelezettség
- a jogosultak érdekvédelme

Szociális alapszolgáltatások

Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak **részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben** önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

A szociális rászorultságot

- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- támogató szolgáltatás

esetében vizsgálják.

Az intézményvezető a szociális rászorultság fennállását a szolgáltatás igénybevételét megelőzően, valamint az igénybevétel során legalább kétfévente megvizsgálja.

Falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás

A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi **egyszeri meleg étkezéséről** gondoskodnak, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- koruk,
- egészségi állapotuk,
- fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- szenvedélybetegségük vagy
- hajléktalanságuk

miatt.

A jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg. Jogosultsági feltételként jövedelmi helyzet nem határozható meg.

A házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében biztosítják az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A házi segítségnyújtás keretében biztosítják:

- az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,
- az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

Amennyiben a házi segítségnyújtás során szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, a házi segítségnyújtást végző személy kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást.

A házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően meg kell vizsgálni a gondozási szükségletet. A szolgáltatás iránti kérelem alapján az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző kezdeményezi az igénylő gondozási szükségletének vizsgálatát a szakértői bizottságnál. A szakértői bizottság szakvéleményt ad a napi gondozási szükséglet mértékéről.

A házi segítségnyújtást a szakvéleményben meghatározott napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Ha a gondozási szükséglet a napi 4 órát meghaladja, a szolgáltatást igénylőt az intézményvezető tájékoztatja a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről.

Ha a szolgáltatást igénylő személy egészségi állapota vagy személyes körülményei a szolgáltatás átmeneti jellegű vagy halaszthatatlan biztosítását teszik szükségessé, a házi segítségnyújtás az intézményvezető döntése alapján legfeljebb három hónapos időtartamra a gondozási szükséglet vizsgálata nélkül is nyújtható. Amennyiben a gondozás három hónapot meghaladóan is indokolt, a gondozási szükséglet vizsgálatát kezdeményezni kell.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítják

- az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult

- az egyedül élő 65 év feletti személy,
- az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy
- a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

Támogató szolgáltatás

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének

segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékoság jellegének megfelelően különösen

- az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése),
- az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,
- információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,
- a jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása,
- segítségnyújtás a fogyatékos személyek kapcsolatképességének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez speciális, önsegítő csoportokban való részvételükhöz,
- egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan,
- segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,
- a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevitelének elősegítése.

A támogató szolgáltatás igénybevétele során szociálisan rászorultnak minősül a súlyosan fogyatékos személy.

Súlyosan fogyatékos a fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában, illetve magasabb összegű családi pótlékban részesülő személy.

A súlyos fogyatékoságot igazolni lehet

- az ellátás megállapítását, illetve folyósítását igazoló határozattal vagy más okirattal,
- az ellátás megállapításának alapjául szolgáló, a fogyatékoság fennállását igazoló szakvéleménnyel.

Ha a szakvélemény a következő felülvizsgálat (ellenőrző vizsgálat) időpontját, illetve az állapot fennállásának várható idejét tartalmazza, a jogosultság eddig az időpontig áll fenn.”

Nappali ellátás

A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő

- tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését. Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül.

Családsegítés

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Közösségi ellátások

A közösségi ellátások a pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátás, valamint a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás.

Szakosított ellátási formák

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Intézmények

- ápolást, gondozást nyújtó intézmények
- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények
- lakóotthonok

Ápolást, gondozást nyújtó intézmények

Az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról az ápolást, gondozást nyújtó intézményben gondoskodnak, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg.

Idősek otthona: Az idősek otthonában a napi 4 órát meghaladó, illetve egyéb körülményeken alapuló **gondozási szükséglettel** rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el.

Az idősek otthonában a 18. életévét betöltött, betegsége vagy fogyatékosága miatt önmagáról gondoskodni nem képes, a fentiek szerinti gondozási szükséglettel rendelkező személy is ellátható, ha ellátása más típusú, ápolást-gondozást nyújtó intézményben nem biztosítható.

Idősek otthonába a nyugdíjkorhatárt betöltött személlyel az ellátás igénylésekor legalább egy éve együtt élő házastársa, élettársa, testvére és fogyatékos közeli hozzátartozója a gondozási szükséglet hiányában is felvehető.

Az időotthoni ellátás iránti kérelem alapján az intézményvezető kezdeményezi az ellátást igénylő gondozási szükségletének vizsgálatát a szociális szakértői szervnél.

Beutaló határozat esetében a vizsgálatot a beutaló szerv kezdeményezi a határozat hozatalát megelőzően.

A szociális szakértői szerv a gondozási szükségletet megvizsgálja és kötelező erejű szakvéleményt ad a napi gondozási szükséglet mértékéről, illetve az egyéb körülményeken alapuló gondozási szükségletről.

Időotthoni ellátás napi 4 órát meghaladó, illetve az egyéb körülményeken alapuló gondozási szükségletet igazoló szakvélemény alapján nyújtható.

Ha az időotthoni ellátást igénylő személy gondozási szükséglete a szakvélemény szerint fennáll, de nem haladja meg a napi 4 órát, és az időotthoni elhelyezést az egyéb körülmények sem indokolják, az intézményvezető tájékoztatja a házi segítségnyújtás igénybevételének lehetőségéről és a szakvéleményt részére átadja, valamint másolatát megküldi az ellátást igénylő lakóhelye, illetve tartózkodási helye szerinti települési önkormányzatnak.

Ebben az esetben a házi segítségnyújtás igénylése során a szociális szakértői szerv szakvéleménye igazolja a gondozási szükségletet.

Ha az időotthoni ellátást igénylő személy egészségi állapota vagy személyes körülményei az ellátás halaszthatatlan biztosítását teszik szükségessé, az ellátás az intézményvezető döntése alapján határozott időre, de legfeljebb három hónapra - a gondozási szükséglet vizsgálata nélkül - biztosítható.

A napi 4 órás gondozási szükséglet megállapítását formanyomtatványon kell kérelmezni.

A kérelemhez mellékelni kell az igénylő gondozási szükségletének megítélését szolgáló, rendelkezésre álló leletek és szakvélemények másolatát.

A gondozási szükséglet vizsgálata értékelő adatlapon történik.

A gondozási szükségletet megalapozó egyéb körülmények a következők

- a demencia kórkép legalább középsúlyos fokozata, amelyet az **Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet** (a továbbiakban: ORSZI) vagy a Pszichiátriai, illetve Neurológiai Szakkollégium által befogadott demencia centrum szakvéleményével igazoltak;
- az ellátást igénylő egyedül él, és
 - nyolcvanadik életévét betöltötte és a települési önkormányzat gondozási szüksége ellenére részére házi segítségnyújtást nem biztosít, vagy
 - hetvenedik életévét betöltötte és lakóhelye közműves vízellátás vagy közműves villamosenergia-ellátás nélküli ingatlan, vagy
 - hallási fogyatékosként fogyatékosági támogatásban vagy vakok személyi járadékában részesül, amit az ellátást megállapító jogerős határozat vagy az ellátás folyósítását igazoló irat másolatával igazoltak, vagy
 - a fentiekén kívüli okból fogyatékosági támogatásban részesül és az ORSZI, illetve jogelődje szakértői bizottságának szakvéleménye az önkiszolgálási képességének hiányát állapította meg, amit az érvényes szakvélemény másolatával igazoltak,
 - I. rokkantsági csoportba tartozó rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, illetve rokkantsági járadékban részesül, amit a nyugdíját, járadékot megállapító jogerős határozat, vagy a kérelem benyújtását megelőző havi nyugdíj-folyósítási, járadékfolyósítási csekkszelvény vagy bankszámlakivonat másolatával igazoltak, vagy
 - munkaképességét 100%-ban elvesztette, illetve legalább 80%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett és az ORSZI, illetve jogelődje szakértői bizottságának szakvéleménye az önkiszolgálási képességének hiányát állapította meg, amit az érvényes szakvélemény másolatával igazoltak.

Az életkort személyazonosításra alkalmas igazolvány másolatával kell igazolni. A házi segítségnyújtás hiányát, valamint a közművesítés hiányát a települési önkormányzat jegyzője igazolja.

Az igazolásokat a kérelemhez mellékelni kell, és a kérelemben fel kell tüntetni, hogy a gondozási szükséglet megállapítását az egyéb körülményekre tekintettel kérik.

Pszichiátriai betegek otthona: A pszichiátriai betegek otthonába az a krónikus pszichiátriai beteg vehető fel, aki az ellátás igénybevételének időpontjában nem veszélyeztető állapotú, akut gyógyintézeti kezelést nem igényel, és egészségi állapota, valamint szociális helyzete miatt önmaga ellátására segítséggel sem képes.

Azon ellátást igénylő, akinek a kezelőorvos által meghatározott alapbetegsége

- időskori vagy egyéb szellemi leépülés,
- súlyos antiszociális, közösségi együttélésre képtelen személyiségzavar,
- szenvedélybetegség,

csak abban az esetben vehető fel a pszichiátriai betegek otthonába, ha az intézmény az alapbetegségével összefüggésben is szolgáltatást képes nyújtani számára.

A pszichiátriai betegek otthonába történő felvételhez a területileg illetékes pszichiátriai gondozó szakorvosának, illetve - amennyiben az ellátás igénylése időpontjában kórházi kezelésben részesül - a fekvőbeteg-gyógyintézet pszichiátriai osztálya vezetőjének - az intézménybe történő felvételt megelőző - három hónapnál nem régebbi szakvéleménye szükséges.

Fogyatékos személyek otthona: itt az a fogyatékos személy gondozható, akinek oktatására, képzésére, gondozására csak intézményi keretek között van lehetőség.

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények – a hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása kivételével – ideiglenes jelleggel, legfeljebb egy évi időtartamra teljes körű ellátást biztosítanak.

Időskorúak gondozóháza: azoknak az időskorúaknak, valamint a 18. életévüket betöltött beteg személyeknek biztosítanak ellátást, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

Fogyatékos személyek gondozóháza: azoknak a fogyatékos személyeknek biztosítanak ellátást, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá.

Pszichiátriai betegek átmeneti otthona: az intézményben az a pszichiátriai beteg helyezhető el, akinek ellátása átmenetileg más intézményben, vagy a családjában nem oldható meg, viszont tartós bentlakásos intézményi elhelyezése, vagy fekvőbeteg gyógyintézetbeni kezelése nem indokolt.

Lakóotthon

A lakóotthon olyan nyolc-tizenkettő, illetve tizennégy pszichiátriai beteget vagy fogyatékos személyt - ideértve az autista személyeket is -, illetőleg szenvedélybeteget befogadó intézmény, amely az ellátást igénybevevő részére életkorának, egészségi állapotának és önellátása mértékének megfelelő ellátást biztosít.

A lakóotthonok típusai a következők:

- fogyatékos személyek lakóotthona;
- pszichiátriai betegek lakóotthona;
- szenvedélybetegek lakóotthona.

A lakóotthoni ellátás formái:

- fogyatékos személyek lakóotthona esetében
 - rehabilitációs célú lakóotthon,
 - ápoló-gondozó célú lakóotthon;

- pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek lakóotthona esetében rehabilitációs célú lakóotthon.

Az intézmények igénybevételével kapcsolatos tudnivalók ***A személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénybevételének módja***

Az ellátások igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményi jogviszony keletkezését

- a lakóhely szerint illetékes települési önkormányzat határozata;
- a bíróság ideiglenes intézkedést tartalmazó végzése;
- bírói ítélet;
- átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek esetén a gyámhivatal határozata;
- az intézményvezető intézkedése;
- nem állami fenntartású intézmény esetén a fenntartó és az ellátást igénylő megállapodása alapozza meg.

Az állami fenntartású intézmény esetén a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás iránti kérelemről

- a települési önkormányzat által fenntartott szociális szolgáltató, nappali és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény esetében az intézményvezető,
- a megyei, fővárosi önkormányzat által fenntartott tartós bentlakásos intézmény esetében, ha a fenntartó önkormányzat képviselő-testülete eltérően nem rendelkezik, az intézményvezető,
- a települési önkormányzat - ide nem értve a fővárosi önkormányzat - által fenntartott tartós bentlakásos intézmény esetében, ha a fenntartó önkormányzat képviselő-testülete eltérően nem rendelkezik, az intézményvezető,
- a szociál- és családpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium által fenntartott szociális intézmény esetén az intézményvezető

dönt, kivéve, ha a fenntartó ezen döntési jogköröket magánál tartja.

Az intézményvezető írásban értesíti döntéséről az ellátást igénylőt, illetve törvényes képviselőjét.

Ha az intézményvezető döntésével nem értenek egyet, az értesítés kézhezvételétől számított 8 napon belül az intézmény fenntartójához lehet fordulni, aki határozattal dönt a beutalás kérdéséről, s erről értesíti az intézményvezetőt is.

Az állami fenntartású intézmény esetén az ellátás igénybevételének megkezdésekor az intézményvezető az ellátást igénylővel, illetve törvényes képviselőjével megállapodást köt, kivéve, ha az ellátás biztosítása a bíróság kötelező intézeti elhelyezést kimondó döntésén alapul. Az intézményvezető a megállapodást tizenöt napon belül megküldi a fenntartónak.

A megállapodás tartalmazza

- az intézményi ellátás időtartamát;
- az intézmény által nyújtott szolgáltatások formáját, módját, körét;
- a személyi térítési díj megállapítására, fizetésére vonatkozó szabályokat;
- egyszeri hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége esetén a hozzájárulás összegét, továbbá az annak beszámítására, teljes vagy részleges visszafizetésére vonatkozó szabályokat.

Az intézményvezető az igények beérkezésének sorrendjében gondoskodik az ellátást igénylők elhelyezéséről.

Az intézmény vezetője az ellátást igénylő azonnali elhelyezéséről gondoskodik, ha annak helyzete a soron kívüli elhelyezést indokolja. A soron kívüli elhelyezésre vonatkozó igényt a kérelemben, illetve a beutaló határozatban fel kell tüntetni.

Több soron kívüli elhelyezésre vonatkozó kérelem, illetve beutaló határozat esetén az intézményvezető az igény kielégítésének sorrendjéről az intézmény orvosának és a fenntartó képviselőjének bevonásával dönt.

Egyházi, illetve nem állami fenntartású intézmény esetén a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás igénybevételéről az intézményfenntartó vagy az általa megbízott személy és az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője írásbeli megállapodást köt.

A megállapodás tartalma megegyezik az állami fenntartású intézmény esetén megkötendő megállapodással, de tartalmazza még az ellátás kezdetének időpontját, valamint megszüntetésének módjait is. (A megállapodásra a Polgári Törvénykönyv szabályai vonatkoznak, ezért vitás esetben a felek a bírósághoz fordulhatnak.)

Az intézmény vezetője az ellátást igénylő azonnali elhelyezéséről gondoskodik, ha annak helyzete a soron kívüli elhelyezést indokolja.

Budapesten a Felvételt Előkészítő csoport nyújt segítséget az intézményi elhelyezéshez, ha valaki a fővárosi önkormányzat fenntartásában lévő intézménybe kéri az elhelyezését.

Elérhetőségei:

Cím: 1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38.

(a 3-as metró Arany János utcai megállójánál)

Ügyfélfogadás:

hétfő: 8-17 óráig

kedd, szerda, csütörtök: 8-16 óráig

péntek: 8-11 óráig

Telefonszám: 374-0077,

Fax: 374-0078,

Zöldszám: 06-80/20-33-77

E-mail: fecs@budapest.hu, fecs@axelero.hu

A Felvételt Előkészítő Csoport kizárólag Budapesten központi szerepet tölt be a tartós bentlakásos szociális intézmények iránti kérelmek felvételében, nyilvántartásában, illetőleg a bentlakásos intézményi elhelyezés iránt érdeklődők tájékoztatásában.

Az elhelyezés iránti kérelmet formanyomtatványon kell benyújtani

Előgondozás

Az előgondozás keretében a szociális intézményi elhelyezést megelőzően az állami fenntartású intézménynél az intézményvezető vagy az általa megbízott személy, egyházi és nem állami fenntartású intézménynél a megállapodás megkötésére feljogosított személy vagy az intézményfenntartó által megbízott más személy tájékozik az intézményi ellátást igénybe vevő életkörülményeiről, egészségi

állapotáról, szociális helyzetéről a megfelelő, személyre szabott szolgáltatás biztosítása érdekében, továbbá felkészíti az ellátást igénybe vevőt az intézményi elhelyezésre.

Időotthoni ellátás esetében az előgondozás I. szakasza az ellátott, illetve törvényes képviselője részére szóló tájékoztatásból, valamint a gondozási szükséglet külön jogszabály szerinti vizsgálatának kezdeményezésére szolgáló kérelem kitöltéséből, illetve a gondozási szükséglet vizsgálatában történő segítségnyújtásból áll; az előgondozás II. szakaszát a gondozási szükséglet megállapítását követően végzik el.

Az előgondozás I. szakaszában az előgondozást végző személy az intézményi elhelyezésre irányuló kérelem beérkezésétől számított húsz napon belül a helyszínen tájékozódik az ellátást igénybe vevő életkörülményeiről és egészségi állapotáról, valamint ellátásra való jogosultságának fennállásáról. Ennek ismeretében véleményt nyilvánítt arról, hogy az intézmény szolgáltatásai megfelelnek-e az ellátást igénybe vevő szükségleteinek és állapotának. Ha az intézmény szolgáltatása az igénybe vevő szükségleteinek, állapotának nem felel meg, az előgondozást végző személy más ellátási forma igénybevételére tesz javaslatot.

Az előgondozás II. szakaszának feladatait az előgondozást végző személy az intézményi elhelyezés igénybevételét megelőzően legfeljebb tíz nappal korábban végzi el.

A soron kívüli elhelyezés szabályai

Állami fenntartású, valamint az ellátási szerződéssel működtetett egyházi, nem állami fenntartású intézmény esetén a soron kívüli ellátás biztosítását különösen az alapozza meg, ha az igénybe vevő

- önmaga ellátására teljesen képtelen és nincs olyan hozzátartozója, aki ellátásáról gondoskodik, és ellátása más egészségügyi vagy szociális szolgáltatás biztosításával sem oldható meg,
- a háziorvos, kezelőorvos szakvéleménye szerint soron kívüli elhelyezése indokolt,

- szociális helyzetében, egészségi állapotában olyan kedvezőtlen változás következett be, amely miatt soron kívüli elhelyezése vált szükségessé,
- kapcsolata vele együtt élő hozzátartozójával, eltartójával helyrehozhatatlanul megromlott, és a további együttélés életét, testi épségét veszélyezteti.

A soron kívüli elhelyezés iránti igény sorrendben megelőzi a többi kérelmet.

Ha valamennyi soron kívüli - kérelmen vagy beutaló határozaton alapuló - elhelyezési igény nem teljesíthető, az intézményvezető haladéktalanul intézkedik az előgondozás lefolytatásáról, majd ezt követően az intézmény orvosának és a fenntartó képviselőjének bevonásával dönt a jogosultak elhelyezésének sorrendjéről.

Soron kívüli elhelyezést csak az intézményben rendelkezésre álló üres férőhelyekre lehet biztosítani. Nem teljesíthető ilyen igény azon igénybe vevő férőhelyére, aki a férőhely elfoglalásának időpontjáról már értesítést kapott.

Jövedelemvizsgálat személyes gondoskodás esetében

Az ellátás igénybevételét megelőzően a jegyző étkeztetés - ide nem értve a népkonyhát - és házi segítségnyújtás esetében az ellátást igénylő családjában az egy főre jutó jövedelmet, idősotthoni ellátás esetében az ellátást igénylő havi jövedelmét és vagyonát megvizsgálja.

A családhoz tartozó közeli hozzátartozóként a Ptk. 685. § *b)* pontja szerinti személyeket és az élettársat kell figyelembe venni.

A jegyző a jövedelemvizsgálat alapján - tárgyévre szóló érvényességgel - igazolást állít ki az igénylő jövedelméről.

Ha az igazolást a jegyző a család bármelyik tagjára vonatkozóan kiállította, az igazolás étkeztetés és házi segítségnyújtás igénylésekor a jövedelemvizsgálat során figyelembe vett további személyek esetében is felhasználható.

A jövedelemvizsgálatot

- étkeztetés esetében a szolgáltatást igénybe venni kívánó személy az ellátás igénylését megelőzően,
- házi segítségnyújtás esetében az intézmény, szolgáltató vezetője a gondozási szükséglet megállapítását követően,
- időotthoni ellátás esetében az intézmény vezetője a gondozási szükséglet vizsgálatának kezdeményezésével egyidejűleg

kérelmezi a jegyzőnél.

Az igazolás kiállításának alapjául szolgáló tényekben bekövetkezett változás a tárgyévben a kiadott igazolás érvényességét nem érinti. Évközi jövedelemcsökkenés esetében az igazolás kiállítása ismételten kérelmezhető.

Az igazolás első alkalommal történő kiállítását követően az intézményvezető minden év október 31-ig kérelmezi a szolgáltatónál, intézménynél ellátást igénybe vevő személyek következő naptári évre szóló igazolásának kiállítását.

Időotthoni ellátás esetében - a jövedelemvizsgálat keretében - a jegyző megvizsgálja az ellátást igénylő vagyoni helyzetét.

Vagyonként kell figyelembe venni az ellátás igénylésének időpontjában az ellátást igénylő tulajdonában álló ingatlant, valamint az őt illető hasznosítható, ingatlanon fennálló vagyoni értékű jogot, illetve az ellátás igénylését megelőző 18 hónapban ingyenesen átruházott ingatlant, ha azok együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát meghaladja. Osztatlan közös tulajdon esetén a tulajdoni hányadot kell figyelembe venni.

A vagyon együttes értékének az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a negyvenszeresét meghaladó részét jövedelemként kell figyelembe venni.

A havi jövedelem számításakor a fenti összeget 96 hónapra elosztva kell meghatározni és az ellátást igénylő havi jövedelméhez hozzáadni.

Térítési díj

A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokért térítési díjat kell fizetni.

A térítési díjat

- az ellátást igénybe vevő jogosult,
 - a szülői felügyeleti joggal rendelkező törvényes képviselő,
 - a jogosultnak az a házastársa, élettársa, egyeneságbeli rokona, örökbe fogadott gyermeke, örökbe fogadó szülője, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem a tartási kötelezettség teljesítése mellett meghaladja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének két és félszeresét (2009. január 1-től 71.250 forint)
 - a jogosult tartását szerződésben vállaló személy,
 - a jogosult tartására bíróság által kötelezett személy
- köteles megfizetni.

A fenntartó ingyenes ellátásban részesíti azt az ellátottat,

- aki jövedelemmel nem rendelkezik,
- étkeztetés és házi segítségnyújtás esetében, akinek a családja jövedelemmel nem rendelkezik,
- és bentlakásos ellátás esetében a jelzálog alapjául szolgáló vagyona nincs.

A személyes gondoskodás körébe tartozó szociális ellátások intézményi térítési díja a szolgáltatási önköltség és a normatív állami hozzájárulás, támogató szolgáltatás esetén a szolgáltatási önköltség és a szolgáltatás külön jogszabály szerinti költségvetési támogatásának különbözete. Ha az ellátásra a mindenkori költségvetési törvény differenciált összegű normatív állami hozzájárulást határoz meg, az intézményi térítési díjat valamennyi normatíva-kategóriára külön meg kell határozni. Az intézményi térítési díjat integrált intézmény esetében is szolgáltatásonként kell meghatározni, a közös költségelemek szolgáltatásonkénti közvetlen költségeinek arányában történő megosztásával. Emelt színvonalú bentlakásos ellátás esetében az intézményi térítési díjat az előző évben ténylegesen igénybe vett normatív állami hozzájárulással kell számítani.

A kötelezett által **fizetendő térítési díj** összegét (személyi térítési díj) az intézményvezető konkrét összegben állapítja meg és arról az ellátást igénylőt az ellátás igénybevétele előtt megelőzően írásban tájékoztatja. A személyi térítési díj nem haladhatja meg az intézményi térítési díj összegét, kivéve, ha az intézményi térítési díj számítása nem eredményez pozitív számot. Ebben az esetben külön jogszabályban meghatározott összegű személyi térítési díjat kell fizetni.

A személyi térítési díj összege - önkormányzati intézmény esetén - a fenntartó rendeletében foglaltak szerint csökkenthető, illetve elengedhető, ha a kötelezett jövedelmi és vagyoni viszonyai ezt indokoltá teszik.

Ha az ellátott, a törvényes képviselője vagy a térítési díjat megfizető személy a személyi térítési díj összegét vitatja, illetve annak csökkentését vagy elengedését kéri, az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat. Az állami fenntartó a térítési díj összegéről határozattal dönt.

Ha az ellátott, törvényes képviselője vagy a térítési díjat megfizető személy a térítési díj egyházi vagy nem állami fenntartó által megállapított összegét vitatja, a bíróságtól kérheti a térítési díj megállapítását. A bíróság jogerős határozatáig a korábban megállapított térítési díjat kell megfizetni.

A személyi térítési díj összege a megállapítás időpontjától függetlenül évente két alkalommal vizsgálható felül és változtatható meg, kivéve, ha az ellátott, illetve étkeztetés és házi segítségnyújtás esetében a családja jövedelme

- olyan mértékben csökken, hogy az e törvényben meghatározott térítési díj fizetési kötelezettségének nem tud eleget tenni;
- az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 25%-át meghaladó mértékben növekedett.

Térítésmentesen biztosítják:

- a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatást,
- a családsegítést,
- a közösségi ellátásokat,

A szociális alapszolgáltatás személyi térítési díjának megállapításánál

- a szolgáltatást igénybe vevő személy rendszeres havi jövedelmét,
 - étkeztetés és házi segítségnyújtás esetében a jövedelemigazolásban meghatározott jövedelmet,
 - kiskorú igénybe vevő esetén a vele közös háztartásban élő szülők egy főre jutó rendszeres havi jövedelmét
- kell figyelembe venni.

A személyi térítési díj nem haladhatja meg a jövedelem

- 30%-át étkeztetés,
- 25%-át házi segítségnyújtás,
- 30%-át, ha a házi segítségnyújtás mellett étkezést is biztosítanak, illetve támogató szolgáltatás,
- 20%-át a kiskorú részére nyújtott támogató szolgáltatás,
- 2%-át jellőrendszeres házi segítségnyújtás esetében.

Az intézményi ellátásért fizetendő személyi térítési díj nem haladhatja meg az ellátott havi - idősotthoni ellátás esetében a jövedelemigazolásban meghatározott - jövedelmének

- 15%-át a nappali ellátást, illetve 30%-át a nappali ellátást és ott étkezést;
- 60%-át az átmeneti elhelyezést;
- 50%-át a rehabilitációs célú lakóotthoni elhelyezést;
- 80%-át, egyéb tartós elhelyezést nyújtó intézmények esetén.

Az önkormányzati fenntartó a személyi térítési díjat határozattal is megállapíthatja.

Az ellátást igénybe vevő részére az egészségi állapot javításához vagy szinten tartásához szükséges alapgyógyszereket a bentlakásos intézmény - a külön jogszabályban meghatározottak szerint - térítésmentesen biztosítja. Ezen túlmenően az egyéni gyógyszerigények költségét - a külön jogszabályban foglaltak szerint - az ellátott személy viseli.

Ha a személyi térítési díjat nem fizetik meg, illetve ha a költőpénzt az intézmény biztosítja, a követelést tartós bentlakásos intézményi ellátás esetében a kötelezett ingatlanvagyonán, idősotthoni ellátás esetében az igénybevevő vagyonán fennálló jelzálogjog biztosítja.

A jelzálogjogot a külön jogszabály szerint nyilvántartott folyó évi hátralék erejéig lehet bejegyezni. A jelzálog bejegyzésének kezdeményezéséről a szociális hatóság a jogszabályi feltételek fennállása esetén - a fenntartó kérelme alapján - határozatot hoz. A határozat egy példányát az ingatlanügyi hatósághoz megküldik.

Jó tudni

Az állami fenntartó által működtetett intézmény esetén, ha az intézményvezető férőhely hiányában az ellátásra vonatkozó igényt nem teljesíti, úgy a kérelmet, vagy a beutaló határozatot a kézhezvétel napján nyilvántartásba veszi az igények teljesítési sorrendjének megállapítása céljából, s erről az igénylőt is értesíti.

A nyilvántartásba vételt követően előgondozás keretében (mely két szakaszból áll) az első szakaszban az intézményvezető, vagy az általa megbízott személy, vagy nem állami fenntartású intézmény esetén a megállapodás megkötésére feljogosított személy tájékozódik az igénylő helyzetéről. Az előgondozás I. szakaszának célja annak megállapítása, hogy az intézmény szolgáltatása megfelel-e az igénylő állapotának, szükségleteinek, továbbá megvizsgálják, hogy az igénylő jogosult-e az ellátásra, tájékoztatják az igénylőt a megállapodás tartalmáról, valamint a várható személyi térítési díj mértékéről.

A tényleges intézményi elhelyezést megelőzően szintén előgondozást végeznek. Az előgondozás II. szakaszában az intézményben előkészítik a szolgáltatás biztosítását az igénylő részére, valamint felkészítik az intézményben élőköt az új lakó érkezésére.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben ellátottak jogai

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményi ellátást igénybe vevő ellátottnak joga van szociális helyzetére, egészségi és mentális

állapotára tekintettel a szociális intézmény által biztosított teljes körű ellátásra, valamint egyéni szükségletei, speciális helyzete vagy állapota alapján az egyéni ellátás, szolgáltatás igénybevételére.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény az általa biztosított szolgáltatást olyan módon végzi, hogy figyelemmel legyen az ellátást igénybe vevőket megillető alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartására, különös figyelemmel

- az élethez, emberi méltósághoz,
- a testi épséghez,
- a testi-lelki egészséghez

való jogra.

Az ellátást igénybe vevőt megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Az igénybevételi eljárás során különös figyelmet fordítanak arra, hogy az ellátást igénylő adataihoz csak az arra jogosult személyek férjenek hozzá. Az intézményvezető köteles biztosítani továbbá, hogy az intézményi elhelyezés során az ellátott egészségi állapotával, személyes körülményeivel, jövedelmi viszonyaival kapcsolatos információkról más ellátást igénybe vevő, valamint arra illetéktelen személy ne szerezhessen tudomást, különös figyelemmel az ellátást igénybe vevő szociális rászorultságának tényére.

Az intézmény nem korlátozhatja az ellátottat a személyes tulajdonát képező tárgyai, illetve mindennapi használati tárgyai használatában, kivéve a házirendben meghatározott azon tárgyak körét, amelyek veszélyt jelenthetnek az intézményben élők testi épségére. A veszélyeztető tárgyak körét, ezen tárgyak birtoklásának feltételeit, illetve ellenőrzését a házirend szabályozza. A korlátozás azonban nem érintheti a mindennapi használati tárgyakat.

Tájékoztatási kötelezettség

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás feltételeiről a kérelem benyújtásakor a kérelmezőt tájékoztatni kell. Az ellátás megkezdésének legkorábbi időpontjáról az intézmény vezetője a jogosultat, illetve hozzátartozóját értesíti.

Az intézménybe való felvételnél az intézmény tájékoztatást ad a jogosult és hozzátartozója számára

- az intézményben biztosított ellátás tartalmáról és feltételeiről;
- az intézmény által vezetett nyilvántartásokról;
- a bentlakásos intézményi elhelyezésre a jogosult és hozzátartozói közötti kapcsolattartás, különösen a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjéről;
- panaszjogok gyakorlásának módjáról;
- az intézményi jogviszony megszűnésének eseteiről;
- az intézmény házirendjéről;
- a fizetendő térítési díjról, teljesítési feltételeiről, továbbá a mulasztás következményeiről;
- a jogosult jogait és érdekeit képviselő társadalmi szervezetekről.

A jogosultak érdekvédelme

Az intézményvezető az ellátás igénybevételekor a fenntartó által jóváhagyott intézményi házirend egy példányát átadja a jogosultnak. Egyébként a házirendet az intézményben jól látható helyen kifüggesztik és gondoskodnak arról, hogy az a jogosultak hozzátartozói és az intézmény dolgozói számára folyamatosan hozzáférhető legyen.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény fenntartója meghatározza az intézményi jogviszonyban állók és az ellátásra jogosultak érdekvédelmét szolgáló fórum megalakításának és tevékenységének szabályait.

Az érdekképviselői fórum az ellátottak jogainak, érdekeinek érvényesülését elősegíteni hivatott szerv, mely a házirendben meghatározott feltételek és eljárás szerint működik.

Az érdekképviselői fórum

- előzetesen véleményezi az intézmény vezetője által készített, az ellátottakkal, valamint az intézmény belső életével kapcsolatos dokumentumok közül a szakmai programot, az éves munkatervet, a házirendet, az ellátottak részére készült tájékoztatókat,
- megtárgyalja az intézményben élők panaszait (ide nem értve a jogviszony keletkezésével, megszüntetésével és az áthelyezéssel

kapcsolatos panaszokat) és intézkedést kezdeményez az intézményvezető felé,

- tájékoztatást kérhet az intézményvezetőtől az ellátottakat érintő kérdésekben, az ellátás szervezésével kapcsolatos feladatokban,
- intézkedés megtételét kezdeményezheti a fenntartó felé, valamint más illetékes hatóságok, szervek felé, amennyiben az intézmény működésével kapcsolatos jogszabálysértésre utaló jeleket észlel.

Az ellátottjogi képviselő

Az ellátottjogi képviselő a személyes gondoskodást nyújtó alap- és szakosított ellátást biztosító intézményi elhelyezést igénybe vevő, illetve a szolgáltatásban részesülő részére nyújt segítséget jogai gyakorlásában.

Az ellátottjogi képviselő feladatai:

- megkeresésre, illetve saját kezdeményezésre tájékoztatást nyújthat az ellátottakat érintő legfontosabb alapjogok tekintetében, az intézmény kötelezettségeiről és az ellátást igénybe vevőket érintő jogokról,
- segíti az ellátást igénybe vevőt, törvényes képviselőjét az ellátással kapcsolatos kérdések, problémák megoldásában, szükség esetén segítséget nyújt az intézmény és az ellátott között kialakult konfliktus megoldásában,
- segít az ellátást igénybe vevőnek, törvényes képviselőjének panasa megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását az intézmény vezetőjénél és a fenntartónál,
- intézkedést kezdeményezhet a fenntartónál a jogszabálysértő gyakorlat megszüntetésére,
- észrevételt tehet az intézményben folytatott gondozási munkára vonatkozóan az intézmény vezetőjénél,
- amennyiben az ellátottak meghatározott körét érintő jogsértés fennállását észleli, intézkedés megtételét kezdeményezheti az illetékes hatóságok felé.

Az illetékes ellátottjogi képviselő nevét és elérhetőségét az intézmények hirdetőtáblájukon kötelesek közzétenni, így erről nemcsak az ellátottak, hanem hozzátartozóik is értesülhetnek.

INFORMÁCIÓK NYUGDÍJASOK RÉSZÉRE

A nyugdíjmelés új módszere, a sávós nyugdíjindexálás

A nyugdíjak vásárlóértékének megőrzését szem előtt tartva, indokolt, hogy a nyugdíjmelés módszerében kifejezésre jusson a gazdasági növekedés üteme is. A GDP csökkenése, illetve kismértékű (3 %-nál kisebb) növekedése esetén tisztán árkövető indexálás történik majd. Ez adott esetben a vegyes indexáláshoz képest nagyobb biztonságot is adhat az ellátottnak. A lehetőségek keretei között megőrzendők a vegyes, ezen belül a svájci indexálás értékei, a nyugdíjak reálnövekedésben való részesítése. Ezért az ennél gyorsabb, a 3%-ot elérő gazdasági növekedés esetén, a vegyes indexálás a nyugdíjasok számára is biztosítja a reálnövekedés meghatározott hányadát.

Az új módszer szerint a nyugdíjakat évente a GDP 3%-os növekedése alatt árindex szerint kell emelni, 3-4% között 20-80%-os vegyes indexálást, 4-5% között 40-60%-ost, 5% feletti növekedés esetén svájci indexálást kell alkalmazni.

A januári nyugdíjmelés tárgyevi tervezett makroparamétereken alapul, azonban évközi tényadatok és várható értékek alapján továbbra is mód van novemberben, januárig visszaható hatállyal kiegészítő nyugdíjmelésre. A kormány felhatalmazása változatlanul lehetővé teszi, hogy a tényleges, illetve várható makrogazdasági folyamatok által indokolt esetben, a szükséges gazdasági feltételek megléte esetén további kiegészítő nyugdíjmelésre kerülhessen sor.

A korhatár alatti nyugdíjasok munkavégzési korlátozásai

2008-tól az előrehozott öregségi nyugdíj igénybevételének feltétele a biztosítás alapjául szolgáló jogviszony megszüntetése. A vállalkozói körben a jogviszony átalakul kiegészítő tevékenységet folytató vállalkozói jogviszonnyá. Aki előrehozott, illetve csökkentett összegű

előrehozott öregségi nyugdíjra már 2008. január 1-je előtt jogosultságot szerzett, az ő nyugellátása megállapításához a biztosítással járó jogviszonyát nem kellett megszüntetni.

Ha a megszüntetett jogviszony helyébe egy új jogviszony lép, akkor arra 2008-tól már új szabályok vonatkoznak. E szabályok lényege, hogy mindazoknak, akik 62 éves koruk betöltése előtt öregségi nyugdíjasként, ideértve

- az előrehozott ill. csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjat,
- a korkedvezményes nyugdíjat,
- a korengedményes nyugdíjat,
- az ún. bányásznyugdíjat és
- a művésznyugdíjat, továbbá
- a rájuk vonatkozó - külön törvény szerinti - eltérő nyugdíjkorhatárra vonatkozó szabályokra figyelemmel, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati nyugdíját is,

kereső tevékenységet folytatnak, bizonyos nagyságú munkajövedelem megszerzése után szüneteltetniük kell saját jogú nyugdíjukat. A szüneteltetés alatt az érintett nyugdíjasnak minősül, tehát járnak neki az utazási és egyéb kedvezmények. A szüneteltetés alatti nyugdíjemelést az ellátás újbóli folyósításának idejétől kapja meg.

A nyugdíjat szüneteltető – a szüneteltetés időszakában – a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) 25.§-a alapján 9,5 % nyugdíjjárulék, továbbá 4 % természetbeni és 2 % pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett.

A rendelkezések szerint az egyes naptári éveket külön-külön kell vizsgálni. A nyugdíjas minden évben rendelkezik egy éves „keretösszeggel”, amely az év első napján érvényes minimálbér (2010-ben 73.500 Ft) 18-szerese (1. 323.000 Ft) . Mindaddig, amíg az adott évi (járulékalapot képező) keresete ezen keretösszegegen belül marad, keresete mellett a nyugdíjat is korlátozás nélkül felveheti. Ha azonban keresete meghaladja a keretösszeget, a következő hónaptól az év végéig nyugdíjat szüneteltetnie kell. (Ha a keretösszeg túllépésére decemberben kerül sor,

a decemberi nyugdíjat vissza kell fizetni.) E korlátozás megszűnik a 62. életév betöltésekor.

A keretösszegbe csak a nyugdíjazás utáni keresetek számíthatók be, évközi nyugdíjazás esetén a még aktív korú keresetek nem csökkentik a keretösszeget. Az évközi nyugdíjazás esetén az évből még hátralévő időszakra a keretösszeget nem kell arányosítani, a fennmaradó időben a teljes éves keretösszeg kihasználható.

Mindazokra, akik 2007. december 31-én már saját jogú nyugdíjasok, a nyugdíj és a kereset együttes igénybevételére vonatkozó fenti korlátozás nem vonatkozik.

A rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjban részesülők munkavégzési szabályai

2009. július 1-jétől a 62. életévét még be nem töltött rokkantsági nyugdíjas munkavállaló abban az esetben jogosult az ellátására, ha hat egymást követő hónapra vonatkozó bruttó keresetének átlaga nem haladja meg a folyósított nyugellátás összegének kétszeresét. Amennyiben a nyugellátás havi összegének kétszerese nem éri el az adott évben érvényes minimális bér (2010-ben 73.500 Ft) összegét, a **bruttó** kereset a minimálbérrel azonos összeg, tehát 73.500 Ft lehet.

A kereset, jövedelem vizsgálata céljából az APEH adatokat továbbít a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervhez a bevallás alapján havonta, a bevallásra előírt határidőt követő hónap utolsó napjáig, ezért a kereset, jövedelem alakulását, illetve a kereseti határ túllépését csak a kiegészítő tevékenységet folytató vállalkozónak kell figyelnie és 15 napon belül köteles bejelenteni a nyugdíjfolyósító szervnek, ha a megszüntetés feltételei bekövetkeznek.

A kereseti korlát túllépése esetén nem szüneteltetni kell a nyugdíj folyósítását, hanem megszüntetni. A nyugdíjfolyósító szerv határozatban intézkedik a rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíj kereseti korlát

túllépés miatti megszüntetéséről a korlát túllépésének megállapítását követő hónap első napjától. A megszüntetett rokkantsági nyugdíj nem éled fel, ha pl. már nincs keresete a rokkantnak, hanem teljesen új eljárás keretében újra el kell végeznie az orvosi bizottságnak az egészségkárosodás mértékének vizsgálatát, meg kell állapítani, hogy az érintett személy rehabilitálható-e.

Fontos újdonság, hogy a jogszabály-módosítások nyomán 2009. január elsejétől az I. és II. csoportos rokkantak munkavégzési korlátozása megszűnik, tehát ettől az időponttól korlátozás nélkül vállalhatnak munkát.

A rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjas feketén történő foglalkoztatásának következményei

Ha a rokkantsági nyugdíjas 2008. január 1-jétől keresőtevékenységet a foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítéséhez szükséges jognyilatkozat (pl. munkaszerződés) hiányában végez, a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv soron kívüli felülvizsgálatot rendel el, amelynek keretében el kell végezni az érintett személy komplex minősítését. A felülvizsgálat, illetve a komplex minősítés időtartamára a rokkantsági nyugdíj folyósítását fel kell függeszteni. Amennyiben a felülvizsgálat során megállapítható, hogy a jogosultsági feltételek továbbra is fennállnak, a rokkantsági nyugdíjat a felfüggesztés időpontjától kezdődően folyósítani kell. A jogosultsági feltételek hiányában a rokkantsági nyugdíjat meg kell szüntetni.

A 2007. december 31-én rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban részesülő személyeknél is már 2008. január 1-jétől alkalmazandó a fekete munkára vonatkozó előírás.

Egyéb támogatások, kedvezmények

Szépkorúak jubileumi köszöntése

A Kormány a Magyar Köztársaság nevében köszönti a 90. a 95. és a 100. életévüket betöltött, Magyarországon bejelentett lakóhellyel rendelkező, magyar állampolgárságú szépkorú személyeket.

A köszöntés és a jubileumi juttatás bevezetése 3 év alatt, fokozatosan, az alábbi ütemezéssel valósul meg:

2009. évben a 100 évesek és a 100 év feletti, vagyis az 1909-ben, illetőleg az azt megelőzően született személyek részére **100.000 forint**,

2010. évben a 95. életévüket betöltők és a 96-99 évesek, vagyis az 1915-ben, illetőleg az 1911 és 1914 között született szépkorúak részére **95.000 forint**, a 100 évesek, azaz az 1910-ben született személyek részére **100.000 forint**,

2011. évben a 90 és a 91-94 évesek, vagyis az 1921-ben, illetőleg az 1917. és 1920. között születettek részére **90.000 forint**, a 95 évesek, azaz az 1916-ban született személyek részére **95.000 forint**, a 100. évesek, vagyis az 1911-ben született szépkorúak részére **100.000 forint** jubileumi juttatás kerül kifizetésre.

A fenti átmeneti időszakban a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (KEKKH) az esedékesség évét megelőző év november 1-jéig adatszolgáltatásért megkeresi a szépkorú személyt, majd az adatokat a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnak átadja, amely a jubileumi juttatást az adatátvételt követő 15 napon belül, de legkorábban az esedékesség évének januárjában folyósítja.

Nyugdíjas személyek egyszeri segélye

Egyszeri segély engedélyezhető a nyugellátásban részesülő személy részére, ha olyan élethelyzetbe kerül, amely létfenntartását veszélyezteti, és a havi jövedelme

- ha a kérelmező közeli hozzátartozójával közös háztartásban él a **65.000 forintot** (korábban az 57.000 forintot),
- ha a kérelmező egyedül él, a **75.000 forintot** nem haladja meg. Az egyszeri segélyt kérelmező személynek a kérelmében nyilatkoznia kell a havi jövedelméről is. Egyszeri segély – főszabályként – évente **csak egy alkalommal állapítható meg. Minimálisan engedélyezhető összege** 10.000 forintról **15.000 forintra** emelkedett. **Nem haladhatja azonban meg** az öregségi nyugdíj jogszabályban meghatározott legkisebb összegének másfélszeresét (42.750 forint), rendkívül indokolt esetben az öregségi nyugdíj jogszabályban meghatározott – évközi emelésekkel növelt – legkisebb összegének háromszorosát. (Az utóbb említett esetben, illetve összeget az ONYF főigazgatója engedélyezheti.)

Az egyszeri segélyt az erre a célra rendszeresített formanyomtatványon lehet kérelmezni, és fel kell sorolni azokat a különös méltánylást érdemlő körülményeket, amelyek megalapozhatják a kérelem teljesíthetőségét.

A kérelem elbírálásához mellékelni kell a rendkívüli körülményeket alátámasztó igazolásokat (pl.: a kérelmező nevére kiállított temetési számla, egészségi állapotra, gyógyszerköltségre vonatkozó dokumentumok, stb.).

A kérelmet mellékleteivel együtt a lakóhely szerint illetékes Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatósághoz kell benyújtani.

Kivételes nyugdíjmelés

A méltányossági nyugdíjmelés és az egyszeri segély szabályainak változása

A kormány a gazdasági válság kedvezőtlen hatásainak enyhítését célzó intézkedései között módosította a nyugdíjasok részére nyújtható

méltányossági nyugdíjmelés és egyszeri segély engedélyezésének feltételeit is, amely pozitív változást jelent mind a jogosultak körét, mind az egyszeri segély összegét tekintve. Az intézkedés hatására a nyugdíjasok számára a kivételes méltányosságból odaítélhető egyszeri segélynél és a méltányossági nyugdíjmelésnél a jövedelmi határ és az egyszeri segély összege a nem nyugdíjasokra vonatkozó ún. krízistámogatáshoz közelít.

Méltányossági nyugdíjmelés engedélyezhető a nyugellátásban részesülő, az öregségi nyugdíjkorhatárt elérő vagy rokkant személy, illetve árva, továbbá a fogyatékkal élő, illetve tartósan beteg vagy legalább két árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodó özvegy esetében, ha nyugellátása és az Szt. 4. § (1) bekezdésének i) pontjában megjelölt rendszeres pénzellátásának együttes havi összege nem haladja meg a **65.000 forintot**. Rendkívül indokolt esetben az ONYF főigazgatója engedélyezheti a nyugellátás méltányosságból történő emelését, ha a nyugellátás és a rendszeres pénzellátás együttes havi összege nem haladja meg a 75.000 forintot.

A méltányossági nyugdíjmelés és egyszeri segély iránti kérelem - „KÉRELEM-ADATLAP” nyugellátás méltányossági alapon történő emeléséhez, illetve „KÉRELEM-ADATLAP” egyszeri segély igényléséhez elnevezésű nyomtatvány benyújtásával – a lakóhely szerint illetékes **regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál** terjeszthető elő. A kérelem megalapozásához célszerű iratokat (temetkezési számla, rendkívüli kiadást igazoló irat, háziorvosi, szakorvosi, kórházi igazolás, illetve orvosi szakvélemény stb.) csatolni. A nyomtatványok a nyugdíjbiztosítási szervek ügyfélszolgálati egységénél szerezhetőek be, illetőleg letölthetőek az ONYF honlapjáról (<http://www.onyf.hu>).

Kivételes nyugdíjmelésben kizárólag a nyugellátásban részesülő személy részesülhet.

Kivételes emelés engedélyezhető annak

- a korhatárt elért öregségi nyugellátásban részesülő vagy
- rokkant személynek, illetve

- árvának, továbbá
 - a fogyatékkal élő, illetve tartósan beteg vagy legalább két árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodó özvegynek,
- akinek nyugellátása és rendszeres pénzellátásának együttes havi összege nem haladja meg a 65.000 forintot.

A kivételes nyugdíjemelés megállapításának feltétele,

- a folyósított nyugellátás és más rendszeres pénzellátás együttes havi összege nem haladja meg az 65.000 forintot és
- a nyugellátás megállapítása, továbbá a korábbi méltányossági nyugdíjemelés időpontja óta 3 év eltelt.

Az emelés „beépül” a nyugellátás összegébe, a nyugellátások évenkénti rendszeres emelése során a nyugellátással esik egy tekintet alá.

Utazási kedvezmény

A „Nyugdíjasok utazási utalványa” alapján évente 16 alkalommal az kedvezményes menetjegy igénybevételére jogosult a 65. életévét be nem töltött:

- saját jogú nyugellátásban, illetve azzal azonos elbírálás alá eső ellátásban részesülő személy, valamint a hozzátartozói nyugellátásban, özvegyi járadékban, növelt összegű özvegyi járadékban, rendszeres szociális járadékban, átmeneti járadékban, rokkantsági járadékban, nemzeti gondozási díjban, nemzeti helytállási pótlékban részesülő személy,
- külföldről hazatelepült magyar állampolgár, aki külföldről részesül nyugellátásban,
- nyugdíjsegélyben részesülő egyházi személy,
- gyám és gyámolt személy, gondnok és gondnokolt személy.

A kedvezményre jogosult választása szerint két 50%-os kedvezményes utazási lehetőség összevonásával 90%-os magasabb kedvezményt is igénybe vehet.

A kedvezményre jogosult személy az őt megillető kedvezményt házastársával (élettársával) megoszthatja, ha házastársa (élettársa) az öregségi nyugdíjkorhatárt már elérte.

A 65-dik életévét betöltött személy díjfizetés nélkül utazhat a helyközi és a helyi járatokon.

A „Nyugdíjasok utazási utalványá”-t a nyugdíjfolyósító szerv állítja ki, és minden év március 31. napjáig megküldi azon jogosultaknak, akik az utalvány kiküldése évének április 1. napját megelőzően még nem töltötték be a 65. életévüket. A külföldről hazatelepült magyar állampolgár utazási utalványát a hazatelepülés, valamint a nyugellátás tényének hitelt érdemlő igazolása mellett a nyugdíjfolyósító szerv adja ki. Az utazási utalvány a rajta feltüntetett érvényességi idő kezdete előtt is felhasználható.

Továbbá utazási kedvezmény igénybevételére jogosult:

- korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel az a vak személy, aki vakok személyi járadékában részesül, az erről szóló igazolás alapján, vagy a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének érvényes arcképes igazolványával rendelkezik;
 - korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének érvényes arcképes igazolványával utazó hallássérült személy;
 - korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel az a személy aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül, a külön jogszabályban meghatározott okmány alapján;
 - korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel a fogyatékosági támogatásban részesülő személy, a külön jogszabályban meghatározott okmány alapján;
- korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel a fentiekben meghatározott személlyel együtt utazó személy;

- a hadirokkant, hadiözvegy a hadigondozási igazolványa és személyi igazolványa felmutatásával, a vasúti közlekedésben bármely kocsiosztályon;
- a hadirokkant kísérője, ha a hadirokkant az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet szakvéleménye alapján kísérőre szorul, és azt a hadigondozási igazolvány tartalmazza, a vasúti közlekedésben bármely kocsiosztályon;
- a 75%-os vagy annál nagyobb mértékben rokkant hadirokkant családtagja;
- a rokkantsági járadékos, ha ezt a lakóhelye szerint illetékes jegyző igazolja (a helyi közlekedésben).

Az utazási kedvezmény mértéke

<i>Fogyatékos személyek utazási kedvezménye</i>	Kedvezmények a helyközi közlekedésben		Kedvezmények a helyi közlekedésben
	jegykedvezmény	bérletkedvezmény	bérletkedvezmény
	(vasúti személyszállítás, HÉV, helyközi autóbusz-közlekedés, komp- és révközlekedés)		(helyi közúti és kötött-pályás közlekedés)
	[%]		[%]
vak személy	90	90	100
hallássérült személy	90	90	100
a magasabb összegű családi pótlékban részesülő gyermek, valamint a súlyosan fogyatékos személy	90	90	100
a magasabb összegű családi pótlékban részesülő gyermek, valamint a fogyatékosági támogatásban részesülő személy, a vak személy és hallássérült személy 1 fő kísérője	90	-	100
a 65 évesnél idősebb magyar állampolgár	100	-	100
a 65 évesnél idősebb Eu tagállam polgára	100	-	100
a 65 évesnél idősebb Magyar nyugellátású külföldi	100	-	100
hadirokkant és hadiözvegy	100	-	100
hadirokkant kísérője	100	-	100
legalább 75%-os rokkant hadirokkant családtagja	50	-	100

Üdülési csekk

Pályázat nyugdíjasok részére

Az Üdülési Csekk névre szóló, készpénzt kímélő fizetőeszköz. Üdülési csekket kaphat a nyugdíjas személy is a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítványhoz benyújtott pályázat alapján. A pályázati kérelem minden év pályázati időszakában, (január-február) letölthető a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány www.udulesicsekk.hu című honlapjának főoldaláról, a "Pályázatok" menüpontban, valamint beszerezhető ügyfélszolgálati irodákban. A pályázatot a **Magyar Nemzeti Üdülési Alapítványhoz** postai úton kell eljuttatni.

Cím: 1590 Budapest, Pf. 44.

Ügyfélszolgálati irodák elérhetőségei:

1015 Budapest, Hattyú u. 14.

Telefon: 248-2150

4026 Debrecen, Péterfia u. 2.

Telefon: 52/320-853

3530 Miskolc, Mindszent tér 1.

Telefon. 46/509-515

7622 Pécs, Bajcsy Zs. u. 14-16.

Telefon: 72/210-829

6720 Szeged Széchenyi tér 17 1/118.

Telefon: 62/424-799

8000 Székesfehérvár, Várkörút 44.

Telefon: 22/328-594

9700 Szombathely, Semmelweis. u. 2. II.em.

Telefon: 94/345-620

8200 Veszprém, Szeglethy u. 1. I.em. (Belvárosi Üzletház)

Telefon: 88/442-768

Jó tudni

- Az Üdülési Csekket csak az használhatja fel, akinek a nevére kiállították. Az Üdülési Csekk más nevére történő átadására nincs mód. A csekk tulajdonosa azonban kifizetheti a társaságában lévő személyek által igénybe vett szolgáltatásokat is.
- Lejárt csekk nem fogadható el fizetőeszközként, cseréjére vagy névértéken pénzben történő megtérítésére nincs lehetőség.
- Az Üdülési Csekk lejáratára előtte meghosszabbítható. A feltételek Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány honlapján a Felhasználóknak/Gyakorlati tudnivalóknál találhatóak.
- Az Üdülési Csekk elvesztése esetén letiltható írásos bejelentés formájában a 1593 Budapest, Pf. 737. címen vagy a (06-1) 319 7511 faxszámon. A bejelentésnek tartalmaznia kell a támogató szervezet nevét, az elvesztett csekk darabszámát, értékét, sorszámát, felhasználójának nevét és értesítési címét.

További kapcsolódó honlapok:

www.gyogyviz.lap.hu

www.termal.lap.hu

www.utazas.lap.hu

Akadálymentesítési támogatás

A hatályos szabályozás szerint akadálymentesítési támogatás nyújtható a **súlyos mozgáskorlátozott személy** részére.

A támogatás akadálymentes új lakás építéséhez, vásárlásához legfeljebb kétszázötvenezer forint, meglévő lakáson végzett akadálymentesítéshez legfeljebb százötvenezer forint, ha az építető vagy a vásárló, illetőleg az építető vagy vásárló által eltartott közeli hozzátartozó, vagy az élettárs a mozgássérült.

Az akadálymentesítési támogatásról szóló kérelmeket a **Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége** (1032 Budapest, San Marco utca 76. telefon: (06-1) 388-2387) bírálja el.

Az akadálymentesítési támogatás iránti kérelmet a lakóhelye szerint illetékes mozgássérültek egyesületéhez kell benyújtania a MEOSZ-hoz címzetten.

A kérelemhez mellékelni kell:

Tervezési-kivitelezési nyilatkozatot: lényege, hogy a tervező vagy kivitelező látta a helyszínt, a betegséggel összefüggő megoldásokat tervezte be és az elvégzendő munkák, kivitelezhetőek.

Műszaki leírást: Melynek tartalmaznia kell a jelenlegi állapotot, indokolni mit miért nem tud használni a kérelmező. Tartalmaznia kell továbbá, hogy milyen eszköz vagy megoldás kerül kiépítésre, azt röviden indokolni, valamint az elvégzendő munka folyamatának rövid leírását.

Tervrajzot: A tervrajzon szerepelnie kell a tervező nevének, lakcímének, illetve az átalakítást érintő ingatlan pontos címének és az építettő adatainak (név lakcím). Világosan felismerhető legyen az egyik rajzon az eredeti állapot, a másik rajzon, a változtatások, illetve beépítésre kerülő eszközök pontos helye.

Költségvetést: Egy összesítő, és egy tételes költségvetés szükséges, az akadálymentesítési munkákról és járulékos költségeiről.

Engedélyeket: Víz bekötésére.

Az akadálymentesítési támogatás megállapítása iránti kérelmet csak a fenti iratok megléte esetén tudják elbírálni, ezért a kérelem benyújtása előtt célszerű felkeresni a MEOSZ Megyei Egyesületét, ahol részletes tájékoztatást lehet kapni a támogatás megállapításának menetéről.

Tartási, illetve életjáradéki szerződés

Tartási, illetve életjáradéki szerződést általában akkor kötnek, ha idősebb beteg, munkaképtelen, esetleg magatehetetlen személynek (eltartott) olyan komoly vagyona (Pl. lakóháza, értékesebb ingósága) van, amelynek fejében más személy (eltartó) szívesen elvállalja ápolását, gondozását.

A két szerződésfajta között az a különbség, hogy a tartási szerződésben az eltartó tényleges tartást - például ellátást, gondozást - vállal, míg az életjáradéki szerződésben a járadék folyósítója arra kötelezi magát, hogy meghatározott időszakonként pénzt vagy természetbeni ellátást ad az eltartottnak. E különbségtől eltekintve a kétféle szerződés szabályai teljes mértékben megegyeznek.

Tartási szerződés

Tartási szerződés alapján az egyik fél köteles a másik felet megfelelően eltartani, melynek szabályait a Polgári Törvénykönyv (Ptk) 586-590. §-ai tartalmazzák.

A tartási szerződést írásban kell megkötöni. A tartás kötelezettsége a gondozásra, a gyógyíttatásra, az ápolásra és az eltemettetésre is kiterjed.

A szerződés a jogosult haláláig áll fenn; a tartási kötelezettség - az örökhagyó tartozásaiért való felelősség szabályai szerint - annyiban száll át, amennyiben a kötelezett haláláig nyújtott tartás az ellenszolgáltatást nem fedezi.

Ha a jogosult tartása fejében a tulajdonában levő ingatlant a kötelezetre átruházza, a tartási jogot az ingatlan-nyilvántartásba be lehet jegyezni.

Ha a tartási jogot az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték, a jogosult a tartási kötelezettség elmulasztása esetén az ingatlanból a végrehajtásra vonatkozó szabályok szerint kielégítést kereshet.

A bíróság a tartási szerződést - mindkét fél érdekeinek figyelembevételével - módosíthatja.

Ha valamelyik fél magatartása vagy körülményei folytán a természetben való tartás lehetetlenné vált, bármelyik fél kérheti a bíróságtól a szerződés végleges vagy az említett körülmények megszűntéig tartó átváltoztatását életjáradéki szerződéssé, ha pedig a szerződés célja ilyen módon sem valósítható meg, a szerződés megszüntetését. A bíróság a szerződést a felek megfelelő kielégítésével szünteti meg.

Életjáradéki szerződés

Életjáradéki szerződés alapján az egyik fél meghatározott pénzösszeg vagy terménymennyiség időszakonként visszatérő szolgáltatására köteles, a Ptk. 591.§-a alapján. Az életjáradéki szerződésre a tartási szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

Egészségügyi ellátások

A beutaló nélkül igénybe vehető egészségügyi ellátások

A biztosított - a sürgősségi ellátást nem igénylő esetekben - orvosi beutaló nélkül is jogosult igénybe venni a szakorvosi rendelő által nyújtott bőrgyógyászati, nőgyógyászati, urológiai, pszichiátriai és addiktológiai, fül-orr-gégészeti, szemészeti, általános sebészeti és baleseti sebészeti, onkológiai szakellátást.

Beutalóval igénybe vehető ellátások és a beutalásra jogosult orvosok

Az előbb nem említett járóbeteg-szakellátásokra a biztosítottat

- a háziorvos, valamint szakkonzílium céljából a fogorvos,
- a járóbeteg-szakellátás orvosa,
- a pszichiátriai betegek és a fogyatékosok otthonánál, illetve rehabilitációs intézményénél foglalkoztatott orvos, ideértve a fekvőbeteg-gyógyintézetek orvosát,
- az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet szakértői bizottságai orvosa,
- a REP ellenőrző főorvosi hálózatának orvosa,
- a személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális intézmény orvosa utalhatja be.

A biztosítottat

- MRI (mágneses magrezonancia), CT (komputertomográfia), DSA (digitális szubtrakciós angiográfia) vizsgálatra kizárólag a járóbeteg-szakellátás és a fekvőbeteg-gyógyintézet szakorvosa utalhatja be,
- PET-CT (pozitronemissziós tomográfia-komputertomográfia) vizsgálat várólistájára való felvételre a járóbeteg-szakellátás és a fekvőbeteg-gyógyintézet klinikai onkológus, hematológus, idegsebész, valamint neurológus szakorvosa tehet javaslatot a külön jogszabály szerinti indikáció esetén,
- fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátást kiváltó otthoni szakápolásra, otthoni hospice ellátásra a kezelőorvos,

- az otthoni szakápolás körébe tartozó szakirányú szolgáltatásokra kizárólag a megbetegedés gyógykezeléséhez szakorvosi képesítéssel rendelkező orvos, vagy annak kezdeményezésére háziorvos,
- krónikus ápolás finanszírozására szerződött egészségügyi szolgáltatónál történő intézeti ápolásra a háziorvos és a fekvőbeteg-gyógyintézet orvosa,
- rehabilitációs ellátásra kizárólag a rehabilitációt megalapozó megbetegedés gyógykezeléséhez szükséges szakorvosi szakképesítéssel rendelkező orvos és e megbetegedéshez kapcsolódó esetleges szövődmények tekintetében illetékes szakorvos, illetve a rehabilitáció vagy fizioterápia szakorvosa utalhatja be.

A biztosítottat - az adott szakma tekintetében - a progresszivitás figyelembevételével - a biztosított választása alapján

- a) a biztosított bejelentett lakóhelye szerint, vagy
- b) a biztosított bejelentett tartózkodási helye szerint, illetve
- c) ha a beutaló orvos háziorvos, akkor az a) és b) pontban meghatározottakon túl a háziorvos telephelye (ennek hiányában székhelye) szerint

ellátásra kötelezett járóbeteg-szakellátásra, illetőleg fekvőbeteg-gyógyintézetbe lehet beutalni.

A beutaló orvos a fentiekől eltérően, az adott szakellátás tekintetében a biztosított ellátására területileg nem kötelezett egészségügyi szolgáltatóhoz utalja be a biztosítottat, ha a szolgáltató a beutaló orvos vagy a biztosított felé írásban nyilatkozott arról, hogy fogadja a biztosítottat. Ebben az esetben a szakellátást nyújtó szolgáltató a beutaló orvos megkeresésére 48 órán belül írásban (postai vagy elektronikus úton) nyilatkozik arról, hogy fogadja-e a biztosítottat.

A beutalás szerinti egészségügyi szolgáltató a biztosítottat abban az esetben utalhatja tovább magasabb progresszivitási szintű ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatóhoz, ha a biztosított ellátásához szükséges feltételekkel nem rendelkezik.

Utazási költségtérítés

A járóbeteg-szakellátásra, a fekvőbeteg-gyógyintézetbe, továbbá gyógyászati ellátásra, rehabilitációra beutalt biztosítottat utazási költségeihez támogatás illeti meg,

- a) ha orvosszakértői vizsgálatra utalták vagy rendelték be; vagy
- b) ha a beutalás olyan egészségügyi szolgáltatóhoz történik,
 - ba) amely a biztosított területi ellátására kötelezett, vagy
 - bb) amely a ba) pont szerinti egészségügyi szolgáltatónál a biztosított lakóhelyéhez (tartózkodási helyéhez) közelebb esik, ha az oda történő beutalásba a biztosított beleegyezett; vagy
- c) a megfelelő feltételekkel rendelkező, bármely más - a biztosított lakóhelyéhez (tartózkodási helyéhez) legközelebb eső - egészségügyi szolgáltatóhoz történő beutalás esetén, ha az egészségügyi szolgáltató által nyújtott ellátás biztosítására a b) pont szerinti egészségügyi szolgáltatók szakmai indokok alapján nem alkalmasak.

Az utazási költséghez nyújtott támogatás illeti meg

- a 16 éven aluli gyermek kísérőjét,
- a 16 éven felüli biztosított kísérőjét, amennyiben egészségi állapota miatt a kíséretet a beutaló orvos szükségesnek tartja.

Helyi közlekedési eszköz igénybevételéhez nem jár támogatás.

Amennyiben a biztosított az egészségügyi ellátást azért veszi beutaló nélkül igénybe, mert egészségi állapota az azonnali ellátását indokolta, az egészségügyi szolgáltatótól otthonába (tartózkodási helyére) történő utazási költségeihez való támogatásra jogosult.

A biztosított a gyógyászati segédeszköz próbájával, illetve kiszolgáltatásával kapcsolatos utazási költségeinek támogatására akkor jogosult, ha a gyógyászati segédeszközt a tartózkodási helyéhez legközelebb eső, a rendelt gyógyászati segédeszköz kiszolgáltatására az egészségbiztosítóval szerződött forgalmazónál szerzi be.

Mértéke

Az utazási költségtérítés mértéke megegyezik az adott távon menetrend szerint közlekedő közforgalmú közlekedési eszközök igénybevételére

megszabott - a helyközi járatokon érvényes, a biztosított által igénybe vehető, a személyszállítási utazási kedvezményekről szóló jogszabályban meghatározott kedvezmény összegével csökkentett **legolcsóbb díjtételű menetjegy** árával. A hely- és pótjegyek árához, nem jár utazási költségterítés. A Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút magyar vonalán, továbbá a BKV-HÉV vonalain Budapest közigazgatási határain kívül történő utazás esetén is jár az utazási támogatás.

Az utalvány kiállítása

Az utazási utalvány kiállítására és a szolgáltatás igénybevételének igazolására jogosult

- a beutalásra jogosult orvos, a szakellátásra, illetve az orvosszakértői vizsgálatra történő beutaláskor,
- az egészségügyi szakellátás orvosa - ideértve a gondozóintézet szakorvosát is - a vizsgálat, a kezelés, a fekvőbeteg-gyógyintézetből való elbocsátás - ideértve az adaptációs szabadságra való elbocsátás és visszarendelés esetét is - és az ismételt kezelés elrendelésekor, továbbá az egészségügyi szakellátás illetékes főorvosa által kijelölt személy, ha a biztosított kezelését nem orvos végzi,
- az orvosi rehabilitáció keretében szanatóriumi ellátás rendelésére jogosult orvos a beutaláskor, elbocsátáskor pedig a szanatórium által kijelölt orvos,
- gyógyászati ellátás igénybevétele esetében, az annak rendelésére jogosult orvos az elrendelésekor - megjelölve az igénybevétel számát vagy időtartamát is -, az ellátás igénybevételét követően pedig a gyógyászati ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató - ideértve a gyógyászati ellátást nyújtó közfürdőt, gyógyfürdőt is - által kijelölt személy.

Az utazási költség megtérítésére való jogosultság csak abban az esetben állapítható meg, ha az arra jogosult orvos az utazás szükségességét igazolja. A jogosultság igazolása az erre a célra rendszeresített szigorú számadású "Utazási utalvány" elnevezésű nyomtatványon történik, amelyen legfeljebb 4 megjelenés igazolható. Az "Utazási utalvány"-t a beutalással egy időben kell kiállítani. Utólagos kiállítására nincs lehetőség.

Gépkocsival történő utazáshoz járó támogatás

Azt a biztosítottat, aki a beutalásra jogosult orvos döntése alapján betegsége, egészségi állapota miatt tömegközlekedési eszközön utazni nem képes - melynek tényét és indokát a beutalásra jogosult orvos az utazási utalványon feltünteti -, utazási költségtérítésként kilométerenként 21 forint illeti meg.

Amennyiben a biztosított egészségi állapota miatt kísérő szükséges, a fenti összeg együttesen illeti meg a biztosítottat és kísérőjét. Az útvonal hosszának meghatározásánál az adott viszonylatban legrövidebb távon közlekedő tömegközlekedési eszköz útvonalát kell figyelembe venni.

Nem jár utazási költségtérítés annak, aki a külön jogszabály alapján díjmentes utazásra (pl. 65 éven felüli személy) jogosult.

Ha a beutalt díjmentes utazásra jogosult és - beutalásra jogosult orvos javaslata alapján - kísérőre van szüksége, akkor az utazási utalványt a kísérő számára ki kell állítani.

Tömegközlekedési eszközzel történő utazás esetén legfeljebb egy kísérő jogosult az a kísérettel kapcsolatban felmerült utazási költségei (oda- és visszaút) megtérítésére, amennyiben az egészségügyi szolgáltatás beutalás szerinti igénybevételének helyén az orvos a kijelölt személy megjelenését igazolja.

Több biztosított egyidejű kíséréte során csak egyszeri utazási költség téríthető meg a kísérő részére.

Nem tömegközlekedési eszközzel történő utazás esetén legfeljebb egy kísérő jogosult a kísérettel kapcsolatban felmerült utazási költség megtérítésére.

A kísérőt hazautazása, illetve a kísért biztosítottért történő visszautazása során utazási költségtérítésként kilométerenként 18 forint illeti meg, amennyiben a kísért biztosított egészségi állapota, illetve elhúzódó kezelése miatt rövid időn belül nem tud lakóhelyére távozni.

A kísérő részére - a kísért biztosított nélküli utazás esetén - ugyanazon napra legfeljebb két út (egy oda - egy vissza) számolható el akkor, ha a kísérő a REP felé a kísért biztosított ellátásának igénybevételére vonatkozó, rendelkezésére álló hivatalos dokumentummal igazolja az utazás szükségességének indokát. Ezen igazolás hiányában nyilatkozatot

kell tennie a többszöri utazás szükségességének indokáról. Igazolás vagy nyilatkozat nélkül, valamint valótlan tények közlése esetén térítés nem állapítható meg.

A kísérő részére akkor sem állapítható meg ugyanazon napra vonatkozóan két útra költségtérítés, ha az egészségügyi szolgáltató vagy a szolgáltatást nyújtó intézmény és biztosított lakóhelye egymástól való távolsága a 100 kilométert meghaladja.

Ha az utazási költségtérítés igénylése során a nyomtatvány több utazás igazolását tartalmazza, akkor az igényérvényesítésre nyitva álló időtartam az e nyomtatványon igazolt valamennyi utazás tekintetében az utolsó igazolt utazás időpontjától számított hat hónap.

Az utazási költségtérítési utalvány igénybevételére jogosult az a biztosított, aki

- közgyógyellátásra jogosító igazolvánnyal rendelkezik, vagy
- krónikus betegsége, vagy állandósult egészségi állapota miatt legalább havi egy alkalommal kezelésre jár, illetve kúraszerű ellátást vesz igénybe, vagy
- szakorvosi vélemény alapján olyan egészségügyi szolgáltatóhoz utazik, amely lakóhelyétől (tartózkodási helyétől) a meghatározott egészségügyi szolgáltatónál nagyobb távolságra található.

Az utazási költségtérítési utalvány kiállítására ebben az esetben kizárólag házi orvos és házi gyermekorvos jogosult.

Az utazási költségtérítési utalvánnyal történő utazás lehetőségéről és az igénybevétel feltételeiről a biztosítottat a házi orvos, vagy házi gyermekorvos tájékoztatja.

A biztosított a pénztári és ellenőrző szelvényt az egészségügyi szolgáltatás igénybevételének igazolását követően, a következő orvos-beteg találkozó alkalmával házi orvosánál, házi gyermekorvosánál köteles leadni.

Utazási költségtérítési utalvány igénybevételére a jogosult személy és kísérője az egészségbiztosítóval szerződést kötött közlekedési társaságok vonalain az utazási költségtérítési utalvánnyal díjfizetés nélkül utazhat.

Otthoni szakápolás

Az otthoni szakápolás a biztosított otthonában vagy tartózkodási helyén, kezelőorvosának rendelésére, **szakképzett ápoló által végzett tevékenység.**

A szakápolást végzőt a működtető arcképes igazolvánnyal látja el, a tevékenységet csak arcképes igazolvánnyal rendelkező személy végezheti.

Az ellátási feladatokat (pl. szakápolói vizitek, gyógytorna, fizioterápia) az Országos Egészségbiztosítási Pénztár jogosultság esetén teljes mértékben támogatja.

Az otthoni szakápolást elrendelheti

- a háziorvos saját kezdeményezésre vagy intézeti zárójelentés alapján,
- a járóbeteg- vagy fekvőbeteg-szakellátást nyújtó szolgáltató szakorvosa közvetlenül, ha szerződése van a szakápolási szolgáltatóval.

Az otthoni szakápolás keretében ápolási tevékenységek legfeljebb 14 vizitre rendelhetők el, amelyek naptári évenként, ismételt orvosi vizsgálat alapján az ápolási tevékenységek esetében további három alkalommal megismételhetők. A vizitek legalább 30 percet, legfeljebb 3 órát vehetnek igénybe.

Ha a beteg állapota szükségessé teszi, a kezelőorvos, a REP ellenőrző főorvosának egyetértésével, egyedileg meghatározott ápolási tevékenységekre további ellátást rendelhet el, ha a kapacitás a szolgáltatónál rendelkezésre áll.

Az otthoni szakápolás keretében szakképzett ápoló által ellátható feladatok

1. Szondán át történő tápláláshoz és folyadékfelvételhez kapcsolódó szakápolási tevékenységek végzése és megtanítása.
2. A tracheális kanül tisztítása, betét cseréje, a tevékenység tanítása.
3. Állandó katéter cseréjéhez vagy rendszeres katéterezéshez, hólyagöblítéshez kapcsolódó szakápolói feladatok.
4. Az intravénás folyadék- és elektrolitpótláshoz parenterális gyógyszer beadáshoz kapcsolódó szakápolási feladatok.

5. Baleseti és egyéb műtétek utáni szakápolási feladatok és az önellátás korlátozottsága esetén a testi higiéné biztosítása, valamint a mozgás segítése.
6. Műtéti területek (nyitott és zárt sebek) ellátása, sztomaterápia és különböző célt szolgáló drének kezelésének szakápolási feladatai, szakmaspecifikus szájápolási tevékenységek műtét után.
7. Dekubitálódott területek, fekélyek szakápolási feladatai.
8. Betegség következményeként átmenetileg vagy véglegesen kiesett vagy csökkent funkciók helyreállításához, fejlesztéséhez vagy pótlásához kapcsolódó szakápolási feladatok:
 - gyógyászati segédeszközök, protézisek használatának tanítása,
 - mozgás és mozgás eszközei használatának tanítása,
 - hely- és helyzetváltoztatás segítése.
9. Szükség esetén speciális tevékenységek, például
 - EKG, oscillometria,
 - oxigénterápia,
 - légzésterápia,
 - szívó alkalmazása,
 - gyógylámpák alkalmazása,
 - TENS készülék alkalmazása.
10. Tartós fájdalomcsillapítás szakápolási feladatai.
11. A beteg állapotától függően beszédterápia, a fizioterápia köréből: gyógytorna, elektroterápia biztosítása.
12. Haldokló beteg otthonában történő szakápolása az ellátandó feladatok megnevezésével.
13. A szakápolás és a szakirányú terápiás szolgáltatás során biztosítani kell:
 - a beteg pszichés vezetését, étkezési tanácsadást és mindazon tevékenységek megtanítását, amelyet maga a beteg és/vagy családja megtehet a beteg egészsége megtartásáért, helyreállításáért vagy állapota romlásának megakadályozásáért,
 - ápolási anamnézis felvételét, az ápolási folyamat dokumentálását és jelentési kötelezettség teljesítését,
 - rendszeres kommunikációt a házi-, illetve kezelőorvossal és más, a beteg ellátásában résztvevőkkel.

Az otthoni szakápolást végző szervezetekről a házi orvostól lehet tájékoztatást kérni, illetőleg e szervezetek honlapja megtalálható az Interneten is, házi szakápolás, illetve otthonápolás keresőszó beírásával. Az otthoni szakápolást végző szervezetek, térítés ellenében általában végeznek egyéb (bevásárlás, takarítás, betegfelügyelet, mosás, vasalás) tevékenységeket is.

Rehabilitációs célú egészségügyi ellátások

Orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető fürdőgyógyászati ellátások

Orvosi rehabilitáció keretében társadalombiztosítási támogatással fürdőgyógyászati ellátások vehetők igénybe, melyek a következők: gyógyvizes gyógymedence, gyógyvizes kádfürdő, iszappakolás, súlyfürdő, szénsavas fürdő, orvosi gyögmasszázs, víz alatti vízszugármasszázs, víz alatti csoportos gyógytorna, komplex fürdőgyógyászati ellátás.

A fürdőgyógyászati ellátás rendelésére a gyógyászati ellátást rendelő orvos jogosult.

A gyógyászati ellátások igénybevételét a vény kiállításának napjától számított 30 napon belül meg kell kezdeni.

A vény a gyógyászati ellátás igénybevételének megkezdésétől számított 8 hétig érvényes.

Amennyiben a beteg a kúrát az egészségi állapotában bekövetkezett változás miatt indokoltan megszakítja és a vény érvényességi ideje alatt a kúra nem fejezhető be, az igénybe nem vett gyógyászati ellátásokat - melyet a beteg a nála lévő és a szolgáltató által kitöltött és lezárt kezelőlappal igazol - az orvos újabb vényen és két példányban kitöltött kezelőlapon egy alkalommal ismételten rendelheti. A meghosszabbított kúrát a vény kiállításának napjától számított harminc napon belül meg kell kezdeni.

A betegség jellegétől függetlenül naptári évenként összesen két kúra vehető igénybe.

Az orvosi rehabilitáció keretében történő szanatóriumi ellátás

A szanatóriumi ellátást a háziorvos, illetve a kezelőorvos az erre a célra rendszeresített nyomtatványon tett beutalási javaslattal kezdeményezi a szakrendelőnél, illetve szakambulanciánál vagy gondozónál.

A beutaló javaslatot, a beteg orvosi iratait és a szakorvosi véleményt a beteget ellátó egészségügyi intézmény, szakambulancia vagy szakrendelő, illetve a gondozó továbbítja a szanatóriumba. A szanatórium a közölt orvosi adatok és az érkezési sorrend figyelembevételével dönt a felvétel idejéről.

A szanatóriumi ellátást nyújtó intézmény a beteget, illetve törvényes képviselőjét a felvétel idejét megelőzően legalább egy héttel értesíti a felvétel időpontjáról.

A szanatóriumi ellátást legkésőbb az értesítésben meghatározott időpontot követő napon kell megkezdeni, e határidő elmulasztása esetén a beutaló érvényét veszti. Amennyiben a beteg - esetleges akadályoztatása miatt - az intézménybe számára biztosított helyet elfoglalni nem tudja, erről ő, illetve törvényes képviselője haladéktalanul értesíti az intézményt. Ebben az esetben az akadályoztatás indokának figyelembevételével az intézmény dönt a beutaló érvényességéről.

Gyógyászati segédeszköz

A biztosított jogosult a járóbeteg-ellátás keretében gyógyászati segédeszköz, továbbá a gyógyászati segédeszköz javítási és kölcsönzési díjához nyújtott támogatásra, amennyiben

- azt a finanszírozott egészségügyi szolgáltató e feladatra kijelölt orvosa, illetve az egészségbiztosítóval e feladatra szerződést kötött orvos rendeli, és
- a rendelés a külön jogszabályban foglalt szakmai szabályok szerint történik, és

- az adott gyógyászati segédeszköz árához, illetve kölcsönzési díjához az OEP támogatást állapít meg, továbbá javítási díjához, illetőleg a gyógyászati ellátás árához külön jogszabály támogatást rendel, és
- a kiszolgálásra, kölcsönzésre vagy javításra az egészségbiztosítóval e feladatra szerződött forgalmazónál vagy gyártónál kerül sor.

Az egyes gyógyászati segédeszközök kihordási idejének letelte előtt társadalombiztosítási támogatással akkor rendelhető ismét azonos rendeltetésű gyógyászati segédeszköz csoportba tartozó gyógyászati segédeszköz, ha

- a beteg egészségi, illetve testi állapotában bekövetkezett változás ezt szükségessé teszi, vagy
- a gyógyászati segédeszköz rendeltetésszerű használat közben, de a szavatossági időn túl hibásodott meg oly mértékben, hogy nem javítható, vagy az egyszeri javítási költség meghaladja az új gyógyászati segédeszköz árához nyújtott társadalombiztosítási támogatás - a javítás időpontjában érvényes - összegének 60%-át és az erről szóló, szakszerviz által a vény érvényességi idején belül kiállított igazolást a beteg az orvos számára bemutatja.

Az orvos a gyógyászati segédeszköz rendelésekor tájékoztatja a beteget a gyógyászati segédeszköz kihordási idejéről, rendeltetéséről, a társadalombiztosítási támogatás mértékéről, összegéről és a beteg által fizetendő összegéről, illetve a vénybeváltás egy hónapos határidejéről is; a gyógyászati segédeszközt kiadó forgalmazó pedig az eszköz használatának módjáról.

A vény a kiállítástól számított egy hónapig, méltányossági kérelem alapján támogatott gyógyászati segédeszköz esetében az engedély jogerőre emelkedésétől számított egy hónapig váltható be.

A gyógyászati segédeszközök kiválthatók az egészségbiztosítóval szerződéses kapcsolatban álló gyógyászati segédeszköz forgalmazóknál, gyógyszertáraknál, látszereszeteknél, gyártóknál, hallókészülék forgalmazóknál, audiológiai szakrendelésen (hallókészülékek és tartozékai).

A gyógyászati segédeszköz kiváltásával kapcsolatos utazáshoz utazási költség térítés jár, ha a gyógyászati segédeszközt a beteg a tartózkodási helyéhez legközelebb eső, a rendelt gyógyászati segédeszköz kiszolgáltatására az egészségbiztosítóval szerződött forgalmazónál szerzi be.

A gyógyászati segédeszköz javítása

A társadalombiztosítás által támogatott – és a rendeltetésszerű használat során a kihordási időn belül meghibásodott – gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatással javíthatók is, ha a kezelőorvos vagy a házi orvos – az eszköz pontos megnevezésével és a hiba jellegének feltüntetésével – vényen rendel.

A gyógyászati segédeszköz tb-támogatással az eszköz gyártójánál vagy meghatalmazott képviselőjénél javítható.

A közgyógyellátásra jogosultak részére közgyógyellátás jogcímén rendelt gyógyászati segédeszközök javítása – ha támogatással javítható – térítésmentes. Közgyógyellátás jogcímén térítésmentesen rendelt és kiszolgált gyógyászati segédeszköz kihordási időn belül történő meghibásodása esetén a javítás közgyógyellátásra jogosultak részére térítésmentes akkor is, ha a javítás időpontjában az eszköz már nem támogatott, illetve nem szolgálható ki közgyógyellátás jogcímén.

Gyógyászati segédeszközök kölcsönzése

Egyes gyógyászati segédeszközök esetében lehetőség van azok meghatározott időszakra vonatkozó, tb-támogatással való kölcsönzésére, ha azt az orvos vényen rendel.

Ápolási gyógyászati segédeszközök esetében a kölcsönzési idő egy vényen nem haladhatja meg az egy hónapot, a kölcsönzés időtartama pedig egy beteg esetében tizenkét hónapon belül minimum két hét, maximum három hónap, mely egy alkalommal további három hónappal meghosszabbítható. Az egy vényen rendelt kölcsönzési idő a légzésterápia segédeszközei esetében az egy évet nem haladhatja meg.

A kölcsönzési díj ellenében a tb-támogatással kölcsönzést nyújtó szolgáltató biztosítja a kölcsönzött eszköz szükség szerinti

házhozszállítását, használatba adását, üzembe helyezését, az eszköz használatának betanítását, az eszköz visszaszállítását, tisztítását és fertőtlenítését, az adminisztrációt, a kapcsolattartást, valamint szükség szerint az eszközök javítását, karbantartását, pótlását.

Ápolási gyógyászati segédeszközt kölcsönözni ún. kölcsönző központban lehet.

Méltányosságból adható gyógyászati segédeszköz támogatás

Méltányosságból megállapítható:

- magasabb támogatás
- a társadalombiztosítási támogatásba még be nem fogadott, támogatással nem rendelhető gyógyászati segédeszközök árához is nyújtható támogatás,
- méltányosságból támogatott gyógyászati segédeszköz javítási díjához is lehet méltányosságból támogatást adni.

A társadalombiztosítási ártámogatásban nem részesülő gyógyászati segédeszköz árához méltányosságból akkor adható támogatás, ha a beteg más, támogatott eszközzel megfelelő eredményességgel nem kezelhető, nem gyógyítható, illetve nem látható el, vagy ezek használatával életminőségében jelentős javulás nem következik be. Nem lehet méltányossági jogkörben támogatást megállapítani, ha a gyógyászati segédeszközt a beteg támogatással kölcsönzi.

Az általános támogatási szabályoktól eltérő gyakorisággal a gyógyászati segédeszköz árához akkor nyújtható támogatás, ha a betegnek az eredetileg meghatározott kihordási időre rendelhető mennyiség nem elegendő, illetve ha elveszti, vagy eltulajdonítják tőle a segédeszközét. Az eltérő gyakorisággal nyújtott támogatásról a beteg lakóhelye szerint illetékes regionális egészségbiztosítási pénztár dönt.

Fontos tudnivaló, hogy a már kiváltott vényre utólag nem kérhető (nem nyújtható) méltányossági alapú ártámogatás.

Néhány gyógyászati segédeszköz támogatásának szabályai

Kötszerek

Néhány elavult, elsősorban nem-steril kötszercsalád (pl. nem-steril kötszerek, szigetkötszer-tekercek, papírvatták) támogatása megszűnik. A kötszerekre 2009. augusztus 16-tól egységesen 80%-os támogatási kulcs vonatkozik, ami több korszerű kötszer (filmkötszerek, polimer kötszerek, hidrogélek) esetében jelentős támogatásnövekedést jelent. A felírható mennyiségek ésszerűsödnek:

- több olyan esetben, ahol eddig havonta 30 darabot lehetett felírni, a sebellátás szempontjainak megfelelő 20 darab lesz rendelhető, és
- az így felszabadított források révén több kötszerfajtából havi 10 darab helyett 20 darabot lehet felírni.

Az egyes kötszerfajták indikációját pontosítjuk, a felírás pedig szakorvosi kompetencia marad, ám mozgásukban korlátozott, nem szállítható betegek esetében lehetővé válik a háziorvosi kötszerfelírás.

Végtagprotézisek

A végtagprotézisek 98%-os támogatási kategóriába kerülnek azzal, hogy a beteg által fizetendő térítési díj nem haladhatja meg az 5000 forintot.

Műfogsorok és fogszabályozó eszközök

Műfogsorok egyfelől fejlődési rendellenességek, daganatos megbetegedések és traumás sérülések esetén lesznek rendelhetőek (életkori korlátozás nélkül) 80%-os támogatással, másfelől kizárólag közgyógyellátás jogcímen megmarad a foghiány pótlásának lehetősége 50%-os támogatással. A fogszabályozás segédeszközei szintén fejlődési rendellenesség, tumor és traumás sérülés esetén, valamint 18 éven aluliak számára a fogazat súlyos alaki rendellenessége esetén rendelhető, egységesen 80%-os támogatással.

Ortopéd cipők

Az enyhén deformált lábra írható ortopéd cipők támogatása felnőttek esetében 50%, gyermekek esetében 70% lesz. A nagyfokú deformitás

kezelésére szolgáló ortopéd cipők zöme 90%-os támogatással lesz rendelhető.

Hosszú idő után egységesedik az ortopéd cipők, valamint tartozékaik támogatása: ez azt jelenti, hogy a tartozékok támogatását az alapcipő támogatási kulcsa szerint állapítjuk meg. Az ortopéd cipők kihordási ideje 12 hónapban egységesedik, kivéve a súlyos paresis esetét, ahol a kihordási idő 6 hónap.

Sztómaterápiás segédeszközök

A sztómaterápiás segédeszközök támogatási kulcsa 98% lesz. A sztómazsákokból három hónapra felírható mennyiség – a gyermekek számára rendelhető zsákokat kivéve – egyrészes zsákok esetében 180, illetve a maxi zsákok esetében 150 darab, kétrészes zsákok esetében 140 darab lesz. Az alaplapon, sztómasapkák és sztómadugók felírható mennyisége nem változik. A felírási jogosultságok szintén változatlanok maradnak. A pasztákat 50%-os kulccsal támogatjuk, a bőrvédő és bőrtisztító termékek támogatása megszűnik.

Hallásjavító eszközök

A hallásjavító eszközök kihordási ideje

- a 9 év feletti betegek esetében 72 hónapban (azaz 6 évben) egységesedik, ami a digitális készülékek esetében jelentős minőségi előrelépést és ellátásfejlesztést jelent,
- 9 év alatti betegek esetében megmarad a szakmailag indokolt 48 hónapos kihordási idő.

A támogatási kulcs

- a 18 év felettek esetében egységesen 70%,
- a 18 év alattiak esetében egységesen 98% lesz. A legfeljebb 5.000 forintos térítési díjra vonatkozó kiegészítő szabály természetesen itt is érvényes.

Kötelezővé válik emellett a 15 napos kipróbálási idő. A tartozékok és kiegészítők támogatása megszűnik, kivételt képeznek ez alól a 18 év alattiak hallókészülékeihez rendelt elemek és akkumulátorok, amelyek a

jövőben magasabb, 98%-os támogatással lesznek elérhetőek. Az V. kategóriájú hallókészülékek közgyógyellátás jogcímen nem rendelhetőek.

Tájékoztató segédeszközök (tapogatóbotok és pálcák)

A vakok számára írható tapogatóbotok és pálcák támogatása 85%-ról 98%-ra nő.

Járóbotok és járókeretek

Az eszközök ismételt felírására a beteg háziorvosa is jogosult, ami a betegek hozzáférését javítja.

Higiénés segédeszközök, mosási és zuhanyzási segédeszközök

Az eszközök felírására nemcsak a szakorvos, hanem szakorvosi javaslatra a beteg háziorvosa is jogosult, ami a betegek utazási terheit csökkenti.

Mopedek és kerekesszékek

A kerekesszékek támogatási rendszere ésszerűsödik:

- a legtöbb eszköz támogatási kulcsa 80% lesz,
- a joystick-irányítású elektromos kerekesszékek támogatása viszont 90%-ra nő.

A kihordási idő a valós technológiai élettartamnak megfelelően

- a mechanikus kerekesszékek – és tartozékaik – esetében főszabályként 5 évről 6 évre nő,
- a mopedek és elektromos kerekesszékek esetében 10 évről 8 évre csökken, ami azt jelenti, hogy a betegek ezeket az eszközeiket az eddiginél gyakrabban cserélhetik.

A mopedek indikációja egyértelművé válik oly módon, hogy ezen nagy értékű eszközök ártámogatással történő igénybe vételére azok lesznek jogosultak, akik oktatásban való részvételük, munkahelyre való

eljutásuk, aktív életvitelük érdekében, illetve kiskorú gyermek nevelésével összefüggésben rendszeresen kültéren közlekednek, valamint fizikai és mentális állapotuk alapján képesek az eszköz kormányzására.

A nagy értékű eszközök (súlyosan mozgásfogyatékosok kerekesszékei, aktív kerekesszékek, elektromos kerekesszékek) rendelését a Regionális Egészségbiztosítási Pénztárak szakértő főorvosai ellenjegyzik.

Inzulinterápiá segédeszközei

Ezeket az eszközöket a jövőben a beteg háziorvosa rendelheti, a gyógyszeres inzulinterápiára vonatkozó szakorvosi javaslat alapján, amelynek érvényességi időtartama 1 év.

A különböző tűk és fecskendők felírhatóságára vonatkozó szabályok egységesednek annak érdekében, hogy a különböző típusú eszközökből a betegek – igényeik szerint – ugyanolyan terápiás értékű „csomagokat” állíthassanak össze.

Optikai segédeszközök

A 600 dioptria alatti szemüveglencsék ártámogatása megszűnik, aminek oka, hogy az eddigi támogatási összeg a betegek terheit érdemben nem csökkentette, miközben az egészségbiztosítási alapra összességében jelentős terhet rótt. Szemüvegkeretek továbbra is a támogatott szemüveglencsékhez rendelhetők.

A kontaktlencsék (korrekciós lencsék) támogatása 70%-ra, a távcsőszemüvegek és tartozékaik támogatása 80%-ra módosul.

Kompressziós terápia eszközei

A kompressziós pólyák és harisnyák indikációja, valamint a felírási jogosultságok pontosításra kerülnek. A támogatási mértékek és a rendelhető darabszámok nem változnak.

Inkontinencia-eszközök

A vizelettartási és/vagy széklettartási problémában szenvedők számára rendelhető eszközök támogatása 80%-ban egységesedik, ami számos eszköz (inkontinenciabetét, illetve nadrágpelenka) esetében jelentős támogatásnövekedést jelent. Ezt az enyhe inkontinencia kezelésére szolgáló kis űrtartalmú inkontinenciabetétek támogatásának szűkítése, valamint az indikációk kismértékű pontosítása teszi lehetővé. Mindezekkel az intézkedésekkel a magyarországi inkontinenciaellátás az európai standardokhoz közeledik.

Időseket érintő programok

Internetes képzési program időseknek

A Budapesti Művelődési Központ 2002-ben dolgozta ki „**Kattints rá, Nagyi!**” néven idős tanulóknak szóló, huszonöt órás, internetes képzési programját, melyet azóta is folyamatosan fejleszt. A részt vevők gyakorlatorientált, kiscsoportos képzés keretében az alaptól kezdve elsajátíthatják az internetezés és az elektronikus levelezés alapjait. A tanulók nyomdai úton előállított tanulói jegyzet segítségével eleveníthetik fel a tanultakat. A képzést játékos vizsga zárja le, melyet a látogatási bizonyítvány átadása követ. A tanfolyam az idős tanulók számára jelképes ezer forintos áron érhető el a UPC Magyarország Kft támogatásával.

A főbb oktatási helyszínek elérhetősége:

Budapest

Ady Endre Művelődési Központ, IV. Tavasz u. 4.

Telefon: 231-6000.

Ferencvárosi Művelődési Központ és Intézményei, IX. Haller u. 27.

Telefon: 216-1300.

Debrecen:

Vasutas Egyetértés Művelődési Központ, Petőfi tér 6.

Telefon: 52/418-494.

Dunaújváros:

Pannon Oktatási Központ, Körös u. 17.

Telefon: 25/431-890.

Eger:

Heves Megyei Önkormányzat Pedagógiai Szakmai és Közművelődési Szolgáltató Intézménye, Szarvas tér 1.

Telefon: 36/510-910.

Nyíregyháza:

VOKE Vasutas Művelődési Ház és Könyvtár, Toldi u. 23.

Telefon: 42/504-490.

Onga:

Ongai Kulturális Egyesület, Görgey Artúr utca. 2/A.

Telefon: 46/464-260

Salgótarján:

Madách Imre Gimnázium és Szakközépiskola, Arany János út 12.

Telefon: 32/411-104.

Székesfehérvár:

HM Honvéd Kulturális és Szolgáltató Kht. székesfehérvári Intézménye, Malom u. 2.

Telefon: 22/503-186.

Szombathely:

Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, Ady tér 5.

Telefon: 94/312-535.

Veszprém:

HM Honvéd Kulturális Szolgáltató Kht. Veszprémi Intézménye, Zalka Máté tér 1. Telefon: 88/423-627.

Az 50 feletti korosztályok számára hozta létre az Inforum a <http://www.50plusz.NET> portált, hogy oktatási anyagokkal, egymást támogató lehetőségekkel vértelje fel az idősebbeket az Interneten. A

portál lehetőséget nyújt bemutatkozásra, a hobbikhoz társak keresésére, apróhirdetések közzétételére, újságok személyre szabott előfizetésére. Minden felhasználó publikálhatja digitális visszaemlékezéseit, amelyek között versenyt hirdetünk: Versenyben az idővel címmel. Szeretnénk, ha a személyes történelmek publikálása nyomán még több figyelmet kapna az 50 feletti korosztály és megvalósulna (információs) társadalmi bevonásuk. Ezek az alkotások, írások kapnak most lehetőséget az 50plusz.Net portálon nyilvános megjelenésre, ezzel is aktivizálva az 50 feletti korosztályt az Internet minél szélesebb körű használatára.

Az Idősbarát Önkormányzat Díj

Az Idősbarát Önkormányzat Díjat az 58/2004 (VI. 12.) ESZCSM-BM együttes rendelet szabályozza.

Az Idősbarát Önkormányzat Díjat- az Idősügyi Tanács által kidolgozott javaslat alapján- a szociális miniszter és a belügyminiszter alapította 2004-ben. Az alapítók a díj adományozásával az eddigi eredmények elismerése mellett arra szeretnék figyelmet a felhívni, hogy a településeken az önkormányzatok tehetnek legtöbbet a komplex időspolitikai érdekében. Az Idősbarát Önkormányzat Díjra valamennyi helyi (települési, megyei, kerületi, fővárosi) önkormányzat pályázhat, ha alapfeladatán túl példamutató kezdeményezéseket tesz időskorú lakossága érdekében:

- aktív tevékenységükkel elősegíti az időskorúak életminőségének javulását, helyi szervezeteinek működését, illetve hozzájárul szabadidős programjaik megszervezéséhez,
- a helyi közéletbe, illetve annak alakításába széleskörűen bevonja az időskorú polgárokat, illetve szervezeteiket.

A beérkezett pályaművek arról tanúskodnak, hogy sokféleképpen lehet idősbarát egy önkormányzat. Idősbarát egy önkormányzat, ha idősei otthonosan érzik magukat a településen. Otthonosan, mert tájékozottak a település életéről, terveiről, az időseket szorosabban érintő kérdésekben kikéri a véleményüket, részt vesznek a település életében, segítséget kapnak a közlekedéshez és személyes ügyeik önálló intézéséhez. Könnyen hozzáférhető az egészségügyi ellátás, a helyi

szükségletekhez igazodik a szociális szolgáltatás. Hozzájutnak a kulturális lehetőségekhez, esetleg kulturális, tájékoztató és közösségi rendezvényeket szerveznek a számukra, vagy rendezhetnek maguknak. Helyet kapnak a nyugdíjasklubok, és egyéb, főleg időseket érdeklő társasági körök, vagy éppen támogatást kapnak a nyugdíjas művészeti csoportok ahhoz, hogy eljussanak a fesztiválokra.

Van, ahol a járdák kiépítése, javítása, pihenőpadok elhelyezése, a parkok rendbetétele a legfontosabb, másutt a gyógyfürdő, uszoda kedvezményes használata, közösségi helyiségek rendelkezésre bocsátása, megint másutt a közösségi média időseknek szóló programjai vagy informatikai tanfolyam támogatása kapott hangsúlyt. Néhány önkormányzat azt is leírta a pályázatban, hogy a település mit kap idősebb lakóitól: a nyugdíjasok sok helyütt elvállalják, hogy rendben tartják a parkokat, virágot ültetnek a köztereken. Házitésztt, süteményeket készítenek a falunapokra, számtalan települési rendezvény, találkozó fő szervezői, hajtómotorjai.

FONTOSABB SZERVEZETEK

Áldozatvédelem

Az Alkotmány értelmében a kormány védi az alkotmányos rendet, védi és biztosítja a természetes személyek, jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogait. Az áldozatsegítő politika azt juttatja kifejezésre, hogy az állam a méltányosság és a társadalmi szolidaritás alapján segítséget kíván nyújtani azoknak, akiket a bűncselekményekkel szemben megvédeni nem tudott. Ennek érdekében született meg a 2005. évi CXXXV. törvény a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről.

A bűncselekmények áldozatai számára tudnak az áldozatsegítő szolgálatok segítséget nyújtani. A területi áldozatsegítő szolgálatok a megyeszékhelyeken szerveződnek.

Az Áldozatsegítő Szolgálat elérhetőségei	
Ügyfelfogadás rendje:	
Hétfő:	9 - 13 óráig
Kedd:	13 - 16 óráig
Szerda:	13 - 18 óráig
Csütörtök:	9 - 13 óráig
Baranya megye 7621 Pécs, Király u. 42.	Tel: 72/513-438 Fax: 72/513-434
Bács-Kiskun megye 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.	Tel: 76/502-944 Fax: 76/502-941
Békés megye 5600 Békéscsaba, Kazinczy u. 4.	Tel: 66/540-363 Fax: 66/540-369
Borsod-Abaúj-Zemplén megye 3530 Miskolc, Mindszent tér 3.	Tel: 46/500-290 Fax: 46/500-291
Csongrád megye 6721 Szeged, Tisza Lajos krt. 2-4.	Tel: 62/549-190 Fax: 62/549-194
Fejér megye 8000 Székesfehérvár, Ady Endre u. 21/a.	Tel: 22/316-136 Fax: 22/312-612
Fővárosi Hivatal 1116 Budapest, Hauszmann Alajos u. 1-3.	Tel: 1/371-89-21 Fax: 1/371-89-22
Győr-Moson-Sopron megye 9023 Győr, Csaba u. 16.	Tel: 96/526-035 Fax: 96/315-114
Hajdú-Bihar megye 4024 Debrecen, Piac u. 42-48.	Tel: 52/503-165 Fax: 52/503-168
Heves megye 3300 Eger, Szvorényi u. 27.	Tel: 36/510-992 Fax: 36/510-698
Jász-Nagykun-Szolnok megye 5000 Szolnok, Ostor u. 1/B.	Tel: 56/511-576 Fax: 56/511-571
Komárom-Esztergom megye 2800 Tatabánya, Előd vezér u. 4.	Tel: 34/512-790 Fax: 34/512-038
Nógrád megye 3100 Salgótarján, Bartók Béla u. 10.	Tel: 32/513-157 Fax: 32/513-158
Pest megye 1116 Budapest, Hauszmann Alajos u. 1-3.	Tel: 1/371-89-21 Fax: 1/371-89-22

Somogy megye 7400 Kaposvár, Rákóczi tér 9-11.	Tel: 82/527-764 Fax: 82/527-763
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 4400 Nyíregyháza, Kereszt u. 9.	Tel: 42/597-678 Fax: 42/597-698
Tolna megye 7100 Szekszárd, Augusz u. 9-11.	Tel: 74/529-280 Fax: 74/529-523
Vas megye 9700 Szombathely, Széll K. u. 54.	Tel: 94/512-625 Fax: 94/512-621
Veszprém megye 8200 Veszprém, Kossuth u. 10.	Tel: 88/590-378 Fax: 88/590-376
Zala megye 8900 Zalaegerszeg, Mártírok útja 42-44.	Tel: 92/549-103 Fax: 92/549-101

Igénybe vehető szolgáltatások

Pénzügyi segély

Az áldozat az általános tájékoztatáson túl igényt tarthat a szolgálat segítségére érdekeinek érvényesítése céljából is. Személyre szabott felvilágosítást kap alapvető jogairól és az őt megillető egészségügyi, biztosítási és szociális ellátásokról. Szükség esetén a szolgálat közreműködik abban, hogy ezekhez az ellátásokhoz mielőbb hozzáférjen.

A bűncselekmény áldozatának azonnali pénzügyi segélyre lehet szüksége annak érdekében, hogy legalapvetőbb szükségleteit fedezni tudja (szállás, ruhanemű, utazás, élelmiszer, gyógyszer stb.). A területi áldozatsegítő szolgálat az azonnali pénzügyi segély kérdésében méltányossági döntéssel határoz, amely nem szociális rászorultságon, hanem a bűncselekmény következtében kialakult helyzet mérlegelésén alapul.

Állami kárenyhítés

A szándékos, személy elleni erőszakos bűncselekmények áldozatait állami kárenyhítés is megilleti. A kárenyhítés nem fájdalomdíj és nem jár automatikusan. Az egyösszegű vagy járadék formájában nyújtható anyagi

támogatás a társadalom szolidaritását hivatott kifejezni. Ha a bűncselekménnyel okozott kár később valamilyen forrásból megtérül, akkor az állami kárenyhítés címén kifizetett összeg előlegnek tekintendő és visszafizetendő.

Kárenyhítésre a bűncselekmény közvetlen fizikai sértettjei jogosultak, akiknek testi épsége, egészsége a bűncselekmény következtében súlyosan károsodott, továbbá ezek hozzátartozói, eltartottjai. Feltétele továbbá az áldozat rászorultsága, amelyet jövedelmi viszonyai határoznak meg.

Az áldozatsegítő szolgálatok eljárása

Az áldozatsegítő támogatások igénybevétele önkéntességen és a hatósággal való együttműködésen alapul. A támogatás iránti kérelmet írásban, az erre a célra rendszeresített nyomtatvány kitöltésével kell benyújtani. A kérelemhez csatolni lehet az ügyben eljáró nyomozó hatóság, ügyészség vagy bíróság által kiállított, a büntetőeljárás adatairól szóló igazolást. Ezt az igazolást szükség esetén az áldozatsegítő szolgálat szerzi be. A kérelemhez szükség esetén a szociális rászorultságot igazoló dokumentumokat is mellékelni kell.

A kérelem nyomtatványt – az egyéb iratokkal együtt – bármely területi áldozatsegítő szolgálatnál elő lehet terjeszteni.

Azonnali pénzügyi segélyért a bűncselekményt követő 3 munkanapon belül lehet folyamodni. A területi szolgálat ellenőrzi a kérelemben és a dokumentumokban szereplő adatok valódiságát, és haladéktalanul dönt. Egyidejűleg tájékoztatja az azonnali segély igénybevevőjét az esetleges későbbi visszafizetési kötelezettségéről.

Érdekérvényesítés elősegítése és szakjogászai segítségnyújtás iránti kérelmet a bűncselekmény elkövetése utáni 6 hónapon belül lehet benyújtani.

Állami kárenyhítésért a bűncselekmény elkövetése utáni 3 hónapon belül lehet folyamodni. (A törvényben felsorolt kivételes esetekben ez az

idő hosszabb is lehet.) A kérelem elbírálása két szakaszból áll. A támogatási eljárásban a területi szolgálat közreműködik a szükséges iratok, adatok, dokumentumok összeállításában. Az állami kárenyhítésre vonatkozó érdemi döntéseket egyetlen szervezet, a Fővárosi Igazságügyi Hivatal Áldozatsegítő Szolgálatára hozza meg. A területi szolgálatoktól beérkező vagy közvetlenül ide benyújtott dokumentáció teljességéről és befogadásáról a fővárosi hatóság 5 munkanapon belül dönt, és haladéktalanul tájékoztatja az ügyfelet az érdemi határozathozatal várható időpontjáról.

A törvényben meghatározott közigazgatási hatósági eljárások illeték- és díjmentesek, annak érdekében, hogy az áldozatok a szolgáltatásokat jövedelmi helyzetüktől függetlenül, minél szélesebb körben vehessék igénybe.

Egyenlő Bánásmód Hatóság

A hatóság feladata

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése esetén a jogaiban sértett fél kérelmére, vagy a törvényben meghatározott esetekben hivatalból lefolytatja a hatósági eljárást annak megállapítása érdekében, hogy történt-e hátrányos megkülönböztetés. Amennyiben az eljárás során bebizonyosodik, hogy sérült az egyenlő bánásmód követelménye, a törvényben meghatározott szankciót alkalmaz.

A jogaiban sértett személyek és csoportok védelmében a Hatóság élhet közérdekű igényérvényesítési jogával, s munkajogi, személyiség jogi pert indíthat.

Közvetlen hátrányos megkülönböztetés

Sérül az egyenlő bánásmód követelménye, ha valakit, vagy valamely csoportot az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvényben felsorolt tulajdonságai miatt más, velük összehasonlítható helyzetben lévő személyhez vagy csoporthoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban részesítenek és tárgyilagos mérlegelés szerint ennek nincs ésszerű indoka. A törvény 20 olyan tulajdonságot sorol fel, melyek az egyéb feltételek megléte esetén

megalapozhatják a hatóság eljárását. Ezek a nem, faj, bőrszín, nemzetiség, etnikai kisebbséghez tartozás, anyanyelv, fogyatékoság, egészségi állapot, családi állapot, vallási vagy világnézeti meggyőződés, politikai vagy más vélemény, anyaság (terhesség) vagy apaság, szexuális irányultság, nemi identitás, életkor, társadalmi származás, vagyoni helyzet, érdekképviselőhez tartozás, foglalkoztatási vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony részmunkaidős vagy határozott időtartama, illetve egyéb helyzet vagy tulajdonság.

Közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az is, ha valamely intézkedés látszólag semleges, tehát megfelel az egyenlő bánásmód követelményének, de a 20 tulajdonság valamelyikével rendelkező személyt vagy csoportot lényegesen nagyobb arányban hoz hátrányos helyzetbe, mint más velük összehasonlítható helyzetben lévőket.

Zaklatás: a 20 tulajdonság valamelyikével összefüggő, emberi méltóságot sértő magatartás, melynek az a célja, vagy a hatása, hogy valamely személlyel szemben megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy támadó környezet alakuljon ki.

Jogellenes elkülönítés: a 20 tulajdonság valamelyikével rendelkező személyek másoktól történő elkülönítése, ésszerű indok nélkül.

Megtorlás: az egyenlő bánásmód megsértése miatt fellépő, eljárást indító vagy abban közreműködő személynek jogsérelem okozása, vagy ezzel való fenyegetés.

Fő szabályként eljárást kezdeményezhet a sérelmet szenvedett természetes vagy jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet a hatósághoz intézett kérelemmel, de az eljárást kezdeményezheti az állampolgári jogok biztosa vagy az ügyész is.

A törvény felsorolja azokat a szervezeteket, melyek jogviszonyaikban kötelesek megtartani az egyenlő bánásmód követelményét és amelyekkel szemben az eljárást meg lehet indítani (állami, önkormányzati szervezetek, fegyveres erők, rendvédelmi szervek, közszolgáltatók, oktatási, szociális, gyermekvédelmi, művelődési, egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézmények, önkéntes biztosítópénztárak,

magánnyugdij-pénztárak, a pártok és minden egyéb költségvetési szerv). Kivételt képeznek a családjogi, a hozzátartozók közötti, az egyházi jogi személyek hitéleti tevékenységgel közvetlenül összefüggő jogviszonyai, a társadalmi szervezetek, jogi személyek és más szervezetek tagjai közötti, a tagsággal összefüggő jogviszonyok, mert ezekben a hatóság nem járhat el.

A törvény meghatározza, hogy a hatóság előtti eljárásban melyik félnek mit kell bizonyítania. A jogsérelmet szenvedett félnek ezért kérelmében jeleznie kell, hogy őt milyen hátrány érte, milyen jogviszonyban és azt, hogy rendelkezett-e a jogsértéskor a törvényben felsorolt valamely tulajdonsággal, tehát az általa megjelölt hátrányos megkülönböztetés, vagy az egyenlő bánásmód megsértését jelentő magatartás valamely meglévő, vagy a jogsértő által feltételezett tulajdonsága miatt következett be. (Például: joghátrány, hogy nem engedték be egy nyilvános rendezvényre, mégpedig fogyatékosága, roma származása, életkora vagy más tulajdonsága miatt.)

A hatósági eljárás során az eljárás alá vont személynek, szervezetnek kell bizonyítania, hogy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, vagy az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani.

Amennyiben az eljárás során bebizonyosodik, hogy az egyenlő bánásmód követelményét megsértették, a hatóság:

- elrendelheti a jogsértő állapot megszüntetését,
- megtilthatja a jogsértő magatartás további folytatását,
- nyilvánosságra hozhatja a jogsértést megállapító határozatát,
- 50 ezertől 6 millió forintig terjedő bírságot szabhat ki,
- külön törvényben meghatározott szankciót alkalmazhat.

Amennyiben azt állapítja meg, hogy az egyenlő bánásmód követelménye nem sérült, a kérelmet elutasítja, vagy az eljárást megszünteti.

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság személyes ügyfélfogadást nem tart.

Postacíme: 1024 Budapest, Margit krt. 85.

Telefon: (06-1) 336-7843, (06-1) 336-7445.

E-mail: ebh@egyenlobanasmod.hu

www.egyenlobanasmod.hu

Fogyasztóvédelem

A fogyasztóvédelem a gazdaságpolitika területe, amelynek alapvető célja a fogyasztónak a gyártóval, szolgáltatóval, illetve a forgalmazóval szembeni érdekérvényesítésének biztosítása.

A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény határozza meg a fogyasztói érdekek védelmének alapintézményeit.

- A fogyasztók egészségének és biztonságának védelme
A fogyasztók egészségének és biztonságának védelme jelenti egyrészt a termékek, másrészt a szolgáltatások biztonságosságát. A termékbiztonság körébe tartozik az élelmiszerbiztonság is.
- A fogyasztók gazdasági érdekeinek védelme
A fogyasztó telefonos, postai, vagy online vásárlás esetén is jogosult teljes körű tájékoztatásra és 8 napon belüli indokolás nélküli elállásra. A légi személyszállítás szabályairól szóló rendelet szerint a légitársaságok késéseik után kártérítést kötelesek az utasoknak fizetni.
- A fogyasztók tájékoztatása és oktatása
A fogyasztót tájékoztatni kell a megvásárolt termék, vagy igénybe vett szolgáltatás alapvető ismérveiről. Bizonyos termékek rendeltetésszerű használatához használati és kezelési útmutatóra lehet szükség.

A fogyasztói igény érvényesítése

Az igények érvényesítése a fogyasztóvédelmi intézményrendszeren és az igazságszolgáltatáson keresztül történik.

A fogyasztóvédelem állami intézményrendszere

Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság

A fogyasztóvédelmi jogszabályok végrehajtásért a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság felelős, amely tevékenységét a Szociális és Munkaügyi Minisztérium szakmai irányításával látja el.

A fogyasztói szerződések keretében érvényesített szavatossági és jótállási igények intézése:

A szavatossági igényt annál a kereskedőnél kell bejelenteni, amelytől a fogyasztó a terméket vásárolta. A forgalmazó köteles a szerződés megkötését bizonyítottnak tekinteni, ha a fogyasztó bemutatja az ellenérték megfizetését igazoló bizonylatot (számla, nyugta).

A szavatossági igény bejelentésekor a kereskedő köteles **jegyzőkönyvet** felvenni, amelynek tartalmaznia kell:

- a fogyasztó nevét és címét,
- a hibás termék megnevezését és vételárát,
- a vásárlás időpontját,
- a hiba bejelentésének időpontját,
- a hiba leírását,
- a fogyasztó által érvényesíteni kívánt igényt,
- a kifogás rendezésének módját, és amennyiben a kifogást a fogyasztó igényétől eltérően rendezi, ennek indokát is.

A jegyzőkönyv másolatát a fogyasztónak át kell adni. Ha a forgalmazó a fogyasztó igényének teljesítésekor nem tud nyilatkozni, álláspontját legkésőbb 3 munkanapon belül köteles közölni a fogyasztóval. Ha a jegyzőkönyv felvételére sem került sor, akkor azt a területileg illetékes felügyelőség felé kell jelezni.

Ha arról szól a vita, hogy a meghibásodás rendeltetésszerű vagy rendeltetésellenes használat eredményeképpen keletkezett-e, az illetékes békéltető testületnél indokolt elkezdni a vitarendezést.

Az árut **elismervény** ellenében kell javításra átvenni, amelyben fel kell tüntetni a fogyasztó nevét, címét, az áru azonosításához szükséges adatokat, az áru átvételének idejét, és azt az időpontot, amikor a fogyasztó a kijavított árut átveheti.

A **kijavítást** úgy kell elvégezni, hogy az a fogyasztónak ne okozzon jelentős kényelmetlenséget, és törekedni kell arra, hogy a kijavítás **15 napon belül** megtörténjék.

A fogyasztó kérheti a termék **kijavítását** vagy **kicserélését**, kivéve, ha a választott szavatossági igény teljesítése lehetetlen, vagy ha az a

forgalmazónak a másik szavatossági igény teljesítésével összehasonlítva aránytalan többletköltséget eredményezne.

Ha sem kijavításra, sem kicserélésre nincs joga, vagy ha a forgalmazó a kijavítást, illetve a kicserélést nem vállalta, vagy e kötelezettségének nem tud megfelelő határidőn belül, jelentős kényelmetlenség okozása nélkül eleget tenni - választása szerint - megfelelő **árleszállítást** igényelhet vagy **elállhat** a szerződéstől. Jelentéktelen hiba miatt elállásnak nincs helye.

Kötelező jótállás

Az egyes tartós fogyasztási cikkekre vonatkozóan a 151/2003. (IX.22.) Korm. rendelet **1 éves kötelező jótállás** vállalását írja elő a rendelet mellékletében felsorolt termékek tekintetében.

Az egyes javító-karbantartó szolgáltatásokra vonatkozó kötelező jótállásról szóló 249/2004. (VIII. 27.) Korm. rendelet mellékletében felsorolt, a fogyasztó által megrendelt javító-karbantartó szolgáltatások esetében, amennyiben a szolgálnak az általános forgalmi adót és az anyagköltséget is magában foglaló díja a húszezer forintot meghaladja, a szolgáltatást nyújtó vállalkozót jótállási kötelezettség terheli. A jótállás időtartama **hat hónap**. **Kivétel:** ha a javító-karbantartó szolgáltatást a termékre vonatkozó szavatosság vagy jótállás alapján teljesítik.

A jótállási jegy: A fogyasztó jótállási igényét jótállási jeggyel érvényesítheti. A jótállási jegyet a forgalmazó a fogyasztási cikkel együtt, a szolgáltatást nyújtó vállalkozó pedig a szolgáltatás díjának átvételekor, legkésőbb azonban a termék fogyasztó részére történő átadásakor köteles a fogyasztó részére – annak külön kérése nélkül – átadni. A jótállási jegy kötelező tartalmát az említett jogszabályok határozzák meg. A jótállási jegy szabálytalan kiállítása vagy a fogyasztó részére történő átadásának elmaradása nem érinti a jótállási kötelezettségvállalás érvényességét.

Jótállási igény érvényesítése: a forgalmazóval, illetve javító-karbantartó szolgáltatás esetén a vállalkozóval szemben történik. A tartós használatra rendelt fogyasztási cikk meghibásodása miatt kijavítási

igény a jótállási jegyen feltüntetett javítószolgáltatásnál közvetlenül is érvényesíthető.

Jótállás alapján a fogyasztó ugyanazon **jogokat** érvényesítheti, mint a szavatosság körében, szolgáltatás esetén kicserélés helyett a munka újbóli elvégzése kérhető. A kijavítás során a fogyasztási cikkbe csak **új alkatrész** építhető be.

Ha a fogyasztó a termék meghibásodása miatt annak megvásárlásától számított **három munkanapon belül** érvényesít csereigényt, a forgalmazó **köteles** a fogyasztási cikket **kicserélni**.

A fogyasztó panaszbejelentése alapján az illetékes regionális fogyasztóvédelmi felügyelőség indít eljárást.

A területi felügyelőségnek az eljárás megindítását követően 30 nap áll rendelkezésére, hogy meghozza határozatát. A felügyelőség igazgatója indokolt esetben egy alkalommal ezt a határidőt 30 nappal meghosszabbíthatja.

A fogyasztói panaszvizsgálás indokolt esetben hatósági ellenőrzés keretében történik.

Az ellenőrzés megállapításait rögzítő jegyzőkönyv tartalmának, illetve amennyiben az üzemeltető élt nyilatkozattételi jogával, annak figyelembevételével a hatóság tisztázza a tényállást, és dönt a szükséges intézkedésről, szankciókról.

Intézkedésként jellemzően a jogsértő állapot megszüntetését célzó, kötelezést tartalmazó határozat kiadására kerül sor, **szankcióként** fogyasztóvédelmi bírság kiszabására van lehetőség.

Békéltető testület

A békéltető testület ingyenesen igénybe vehető és az ország egész területén hozzáférhető vitarendezési fórum, a megyei (fővárosi) kereskedelmi és iparkamara mellett működő független testület. Hatáskörébe tartozik a fogyasztó és a vállalkozás közötti, a termék minőségével, biztonságosságával, a termékfelelősségi szabályok alkalmazásával, a szolgáltatás minőségével, továbbá a felek közötti

szerződés megkötésével és teljesítésével kapcsolatos vitás ügy bírósági eljáráson kívüli rendezése: e célból egyezség létrehozásának megkísérlése, ennek eredménytelensége esetén pedig az ügyben döntés hozatala a fogyasztói jogok egyszerű, gyors, hatékony és költségkímélő érvényesítésének biztosítása érdekében.

A békéltető testület eljárásának célja a fogyasztó és a gazdálkodó szervezet közötti vitás ügy (fogyasztói jogvita) egyezségeen alapuló rendezésének megkísérlése, ennek eredménytelensége esetén pedig az ügy eldöntése a fogyasztói jogok gyors, hatékony és egyszerű érvényesítésének biztosítása érdekében.

Békéltető testületi eljárás

Az eljárás kérelemre indul. Az eljárásra az a békéltető testület lesz illetékes, amelynek területén a fogyasztó lakóhelye vagy tartózkodási helye található. A fogyasztó a kérelmet a szerződés teljesítésének helye szerint illetékes békéltető testületnél is benyújthatja. A békéltető testületi eljárás megindításának feltétele, hogy a fogyasztó az érintett gazdálkodó szervezettel közvetlenül megkísérelje a panaszügy rendezését. A kérelmet a békéltető testület elnökéhez írásban kell benyújtani ezer forint eljárási díj befizetésével. A kérelem kötelező tartalmi részeit a fogyasztóvédelmi törvény pontosan meghatározza.

A tanács az eljárást az eljárás megindulását követő harminc napon belül befejezi, indokolt esetben ez a határidő legfeljebb harminc nappal meghosszabbítható.

A tanács határozata ellen fellebbezésnek nincs helye, a határozat érvénytelenítése a fogyasztóvédelmi törvényben meghatározott esetekben kérhető a békéltető testület székhelye szerint illetékes megyei bíróságtól.

A Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság területi kirendeltségei: Közép-magyarországi Regionális Felügyelőség

1088 Budapest, József krt. 6.

Telefon: (06-1) 459-4999, (06-1) 459-4836, (06-1) 459-4833, (06-1) 459-4832

Észak-alföldi Regionális Felügyelőség

4024 Debrecen, Szent Anna u. 36. Postacím: 4002 Debrecen, Pf. 475.

Telefon: 06-52/533-924

Szolnoki Kirendeltség

5000 Szolnok, Kossuth L. út 2. Postacím: 5001 Szolnok, Pf. 218.

Telefon: 06-56/513-336

Nyíregyházi Kirendeltség

4400 Nyíregyháza, Hősök tere 5. Postacím: 4401 Nyíregyháza, Pf. 299.

Telefon: 06-42/500-694

Dél-alföldi Regionális Felügyelőség

6722 Szeged, Kossuth L. sgt. 17. Postacím: 6701 Szeged, Pf. 12.

Telefon: 06-62/541-737

Kecskeméti Kirendeltség

6000 Kecskemét, Deák F. tér 3. Postacím: 6001 Kecskemét, Pf. 209.

Telefon: 06-76/481-405

Békéscsabai Kirendeltség

5600 Békéscsaba, József A. u. 2-4. Postacím: 5601 Békéscsaba, Pf. 284.

Telefon: 06-66/546-150

Észak-magyarországi Regionális Felügyelőség

3300 Eger, Kossuth L. u. 9. Postacím: 3301 Eger, Pf. 81.

Telefon: 06-36/515-598

Miskolci Kirendeltség

3525 Miskolc, Városház tér 1. Postacím: 3501 Miskolc, Pf. 589.

Telefon: 06-46/506-071

Salgótarjáni Kirendeltség

3100 Salgótarján, Rákóczi út 36. Postacím: 3101 Salgótarján, Pf. 308.

Telefon: 06-32/511-116

Dél-dunántúli Regionális Felügyelőség

7400 Kaposvár, Fő u. 57. Postacím: 7401 Kaposvár, Pf. 76.

Telefon: 06-82/510-868

Pécsi Kirendeltség

7622 Pécs, Bajcsy-Zs. u. 14-16. Postacím: 7602 Pécs, Pf. 900.

Telefon: 06-72/510-790, 06-72/510-494

Szekszárdi Kirendeltség

7100 Szekszárd, Szent István tér 11-13.

Postacím: 7101 Szekszárd, Pf. 294.

Telefon: 06-74/510-414

Közép-dunántúli Regionális Felügyelőség

8000 Székesfehérvár, Piac tér 12-14.

Postacím: 8050 Székesfehérvár, Pf. 936.

Telefon: 06-22/501-751

Tatabányai Kirendeltség

2800 Tatabánya, Fő tér 4. Postacím: 2801 Tatabánya, Pf. 1607.

Telefon: 06-34/309-303

Veszprémi Kirendeltség

8200 Veszprém, Megyeház tér 1. Postacím: 8210 Veszprém, Pf. 2184.

Telefon: 06-88/564-136

Nyugat-dunántúli Regionális Felügyelőség

9022 Győr, Árpád út 32. Postacím: 9002 Győr, Pf. 311.

Telefon: 06-96/329-244

Szombathelyi Kirendeltség

9700 Szombathely, Hollán Ernő út 1.

Postacím: 9701 Szombathely, Pf. 29.

Telefon: 06-94/505-220

Zalaegerszegi Kirendeltség

8900 Zalaegerszeg, Kosztolányi D. út 10. 8901 Zalaegerszeg, Pf. 558.

Telefon: 06-92/510-530

Betegek jogai és kötelezettségei

A beteg jogai

- **az egészségügyi ellátáshoz való jog:** biztosítani kell az egészségi állapotnak megfelelő, folyamatosan hozzáférhető és megkülönböztetés nélküli ellátást. Ezen körbe tartozik például a fájdalomcsillapításhoz való jog, a szabad orvosválasztás (kivételt képez a fogászati ellátás).
- **az emberi méltósághoz való jog:** mindenkinek joga, hogy személyiségét tiszteletben tartva megbecsüléssel bánjanak vele.
- **a kapcsolattartás joga:** a beteg - állapotát figyelembe véve - bármikor látogatható, amennyiben a kórház rendszerét, a gyógyítást nem zavarja a látogató. Az önmagukat ellátni képtelen betegek megnevezhetik azt, aki mellettük tartózkodhat.
- **a gyógyintézet elhagyásának joga:** a betegnek joga van bármikor elhagyni az egészségügyi intézményt. Korlátozni akkor lehet őt, ha mások testi épségét, egészségét veszélyezteti, mert pszichiátriai vagy fertőző beteg. A távozás szándékát előre be kell jelenteni.
- **a tájékoztatáshoz való jog:** a betegnek joga van tudni betegségéről, teljes körű tájékoztatást kell kapnia kezelőorvosától a kezeléssel, az esetleges beavatkozással (annak kimenetele, következménye) kapcsolatban, vagy éppen annak elmaradásának hatásairól.
- **az önrendelkezéshez való jog:** a beteg eldöntheti, hogy igénybe veszi-e a gyógyítást, az azzal járó beavatkozást engedélyezi-e. Ha a beteg erre képtelen egészségi állapota miatt, akkor két tanú szükséges. A beteg halála után testéből szövetet, szervet csak akkor vehetnek ki, ha életében nem tiltakozott, hogy azokat oktatás, kutatás, gyógyítás céljaira használják; illetve ha a beteg feltehető szándékáról az arra jogosultak nyilatkoznak. Az ellátás visszautasításának joga főként a gyógyíthatatlan betegeket érinti.

- **az egészségügyi dokumentáció megismerésének joga:** a beteg a rá vonatkozó adatokat megismerheti, a dokumentumokról másolatot készíthet, és zárójelentést kell kapnia elbocsátáskor. A személyiségi jog védelme az adatvédelmi rendelkezéseken alapul (a kórház harminc évig tárolja a leleteket, ötven évig a zárójelentéseket, és kórházi adatvédelmi biztos felel az adatok felhasználásáért, őrzéséért)
- **az orvosi titoktartáshoz való jog:** a beteg jogosult arra, hogy az egészségügyi ellátásában részt vevő személyek az ellátása során tudomásukra jutott egészségügyi és személyes adatait csak az arra jogosulttal közöljék, és azokat bizalmasan kezeljék. A betegnek joga van arról nyilatkozni, hogy betegségéről, annak várható kimeneteléről kiknek adható felvilágosítás, illetve kiket zár ki egészségügyi adatainak részleges vagy teljes megismeréséből.

A beteg kötelezettségei

- a beteg az egészségügyi szolgáltatás igénybevételekor köteles tiszteletben tartani az erre vonatkozó jogszabályokat és az egészségügyi szolgáltató működési rendjét.
- a beteg - amennyiben ezt egészségi állapota lehetővé teszi - köteles az ellátásában közreműködő egészségügyi dolgozókkal képességei és ismeretei szerint az alábbiak szerint együttműködni, tájékoztatást adni korábbi betegségéről, gyógykezeléséről, gyógyszerek szedéséről, a fertőző betegségekről, köteles megnevezni azon személyeket, akiktől a fertőző betegséget megkaphatta, illetve akiket megfertőzhetett,
- a gyógykezelésével kapcsolatban tőlük kapott rendelkezéseket betartani,
- a gyógyintézet házirendjét betartani,
- a jogszabály által előírt térítési díjat megfizetni,
- személyes adatait hitelt érdemlően igazolni.
- a beteg és hozzátartozói jogaik gyakorlása során kötelesek tiszteletben tartani más betegek jogait.

A beteg jogainak érvényesítése

Az egészségügyi szolgáltató köteles a beteget - egészségi állapotától függően - a felvételekor, illetőleg az ellátás előtt tájékoztatni a betegjogokról, azok érvényesítésének lehetőségeiről, illetve a gyógyintézet házirendjéről.

A beteg panaszainak kivizsgálása

A beteg jogosult az egészségügyi ellátással kapcsolatban az egészségügyi szolgáltatónál, illetve fenntartójánál panaszt tenni.

Az egészségügyi szolgáltató, illetve a fenntartó köteles a panaszt kivizsgálni, és ennek eredményéről a beteget a lehető legrövidebb időn belül, de legfeljebb harminc munkanapon belül írásban tájékoztatni.

Betegjogi képviselő

A betegjogi képviselő ellátja a betegek jogainak védelmét, és segíti őket a jogaik megismerésében és érvényesítésében.

A betegjogi képviselő az alábbiakban tud a beteg segítségére lenni:

- segíti a beteget az egészségügyi dokumentációhoz való hozzájutásban, azzal kapcsolatos megjegyzések, kérdések feltételében,
- segít a betegnek panasz megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását,
- a beteg írásbeli meghatalmazása alapján panaszt tehet az egészségügyi szolgáltató vezetőjénél, fenntartójánál, illetve - a beteg gyógykezelésével összefüggő ügyekben - eljár az arra illetékes hatóságnál, és ennek során képviseli a beteget,
- rendszeresen tájékoztatja az egészségügyi dolgozókat a betegjogokra vonatkozó szabályokról, azok változásáról, illetve a betegjogok érvényesüléséről az egészségügyi szolgáltatónál.

A betegjogi képviselő egyedi ügyekben kizárólag a betegtől kapott meghatalmazás keretei között járhat el.

A betegjogi képviselő a tevékenysége során az egészségügyi szolgáltató működésével kapcsolatban észlelt jogsértő gyakorlatra és egyéb

hiányosságokra köteles felhívni a szolgáltató vezetőjének, illetve fenntartójának a figyelmét, és azok megszüntetésére javaslatot tesz.

A betegjogi képviselő különös figyelmet fordít az életkoruk, testi vagy szellemi fogyatékoságuk, egészségi állapotuk, illetve társadalmi-szociális helyzetük miatt kiszolgáltatott helyzetben lévők betegjogi védelmére, valamint az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésével kapcsolatos panaszokra, meghatalmazás alapján képviseli a beteget a követelmény megsértésének megállapítására irányuló hatósági eljárás során.

Amennyiben a beteget a biztosítási jogviszonyával összefüggésben éri joghátrány, a betegjogi képviselő az eset kivizsgálása érdekében az Egészségbiztosítási Felügyelethez fordulhat.

Elérhetőségei:

Egészségbiztosítási Felügyelet

1132 Budapest Váci út 30.

Telefonszám: (06-1) 237-2200 Fax: (06-1) 239-6171

Ügyfélfogadás

1132 Budapest, Váci út 30.

Telefon: (06-1) 237-2222

Hétfő, Kedd, Csütörtök, Péntek: 9:00 – 12:00

Szerda: 14:00 – 17:00

E-mail: info@ebf.hu, ugyfelszolgalat@ebf.hu

Az egészségbiztosítás működése, az egészségügyi ellátások színvonala mindannyiunk életét alapvetően befolyásolja. A befizetett járulékokat csak olyan szolgáltatásokra szabad elkölteni, amelyek gyógyulásunkat a lehető leghatékonyabban, magas szinten szolgálják, és tiszteletben tartják jogainkat és jogos érdekeinket.

Az Egészségbiztosítási Felügyelet védi a biztosítottak jogait, nyilvántartja az egészségügyi intézmények munkájával, a gyógyítás minőségével kapcsolatos adatokat. Tevékenységével segít abban, hogy egészségi problémáink megoldása során helyes döntéseket hozzunk, és olyan szolgáltatást kapjunk, amely méltó a tízmillió biztosított ellátásáért felelős, több mint ezermilliárd forintnyi forrásból gazdálkodó

rendszerhez, ahol pedig mindez nem valósul meg, ott szakmai segítségnyújtással, illetve szükség esetén szankciókkal garantáljuk az elvárható ellátási színvonalat.

Az egészségügyi szolgáltató biztosítja, hogy a betegek és hozzátartozóik a betegjogok képviselőjét ellátó személy kiletét és elérésük módját megismerhessék.

Az egészségügyi szolgáltató vezetője a külön jogszabályban meghatározott határidőn belül, a fenntartó harminc munkanapon belül érdemben megvizsgálja a betegjogi képviselő észrevételeit és azzal kapcsolatos állásfoglalásáról őt tájékoztatja.

A közvetítői tanács

A beteg és az egészségügyi szolgáltató között felmerülő jogviták peren kívüli megoldására a felek együttesen kezdeményezhetik a jogvita közvetítői eljárás keretében történő rendezését.

Idősügyi Tanács

1994-ben alakult meg az Idősügyi Tanács nevű, a kormány mellett működő testület, mely a kormány tanácsadó, véleményező, javaslattevő szerve.

A Tanács feladatai:

- az idősök életkörülményeit közvetlenül érintő jogszabályok, illetve más kormányzati döntések előkészítésének szakaszában állásfoglalás kialakítása, javaslattétel a tervezett intézkedéssel kapcsolatban, konzultáció kezdeményezése a végrehajtás tapasztalatairól;
- az időskorúak érdekeinek védelme, az e korosztályra jellemző szükségletek kielégítését végző nem kormányzati szervek javaslatainak, véleményének közvetítése a Kormány felé;
- közreműködés az Idősök Világnapjával összefüggő kormányzati felkészülésben, illetve programokban;
- az Idősügyi Tanács munkájáról szóló éves jelentés összeállítása.

Az Idősügyi Tanács tagjai és állandó meghívottai

Az Idősügyi Tanács elnöke: miniszterelnök

Az Idősügyi Tanács alelnöke: szociális és munkaügyi miniszter

Az Idősügyi Tanács titkára: SZMM államtitkár

Az Idősügyi Tanács tagjai:

- Nyugdíjasok Budapesti Szövetsége elnöke
- Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége Nyugdíjas Választmánya elnöke
- Dr. Hun Nándor Egészségileg Hátrányos Helyzetű Nyugdíjasok Egyesülete elnöke
- Nyugdíjas Klubok és Idősek "Életet az Éveknek" Országos Szövetsége elnöke
- Vasutas Nyugdíjas Klubok Országos Szövetsége elnöke
- Magyar Nyugdíjasok Egyesületeinek Országos Szövetsége elnöke
- Nyugdíjasok Országos Képvisellete elnöke
- Vasutasok Szakszervezete Országos Nyugdíjas Szervezete elnöke
- Mezőgazdasági Nyugdíjasok Országos Egyesülete elnöke
- Magyar Nyugdíjasok Közössége Közhasznú Alapítvány elnöke
- Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége elnöke
- Pedagógusok Szakszervezete Nyugdíjas Választmánya elnöke
- Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület elnöke

Az Idősügyi Tanács szakértő tagjai:

- Budapest Főváros Önkormányzata Idősek Otthona igazgatója
- Evangélikus Egyház gyülekezeti felügyelője
- országos tiszti főorvos, Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat
- Debreceni Egyetem Geriátriai Tanszék docense
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat elnöke

Állandó meghívottak:

- Egészségügyi Minisztérium
- Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság
- Központi Statisztikai Hivatal
- Országos Egészségbiztosítási Pénztár
- Pénzügyminisztérium

Fontosabb országos nyugdíjas érdekképviseleti szervezetek és elérhetőségeik

Vasutas Nyugdíjasklubok Országos Szövetsége

Cím: 1087 Budapest, Kerepesi út 14.

Tel/fax: 06-1/511-4372

E-mail: vnykosz@citromail.hu

A szervezet célja: az idősek helyzetének jobbítása, egészségének megőrzése, életminőségének javítása.

Tevékenység: a szociális és egészségmegőrző tevékenység, a szociális- és gyógyüdültetés, a természetjárás és környezetvédelem, valamint a kulturális tevékenység, - ezen belül kiemelten a népi-nemzeti hagyományőrzés.

Csökkent Munkaképességűek és Rokkantnyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete

Cím: 9400 Sopron, Horváth József u. 29.

Telefon: 06-99/317-929

Tevékenység: Egészségügyi és szociális tanácsadás. Csökkent munkaképességűek és rokkantnyugdíjasok támogatása.

Nyugdíjasklubok és Idősek "Életet az Éveknek" Országos Szövetsége

Cím: 1053 Budapest, Királyi Pál u. 20. I.3.

Telefon: 355-5990, 355-1139

Fax: 355-1139

E-mail: nyugszov@hu.inter.net

Tevékenység: Szociális tevékenység, családsegítés, az időskorúak gondozása. Kulturális tevékenység. Időskorúak érdekvédelme és képviselete. Egészségvédelem. Üdültetések szervezése.

Nyugdíjasok Egészségmegőrző Országos Szövetsége

Cím: 5700 Gyula, Rádai u. 2.

Levelezési cím: 6100 Kiskunfélegyháza, Dózsa Gy. út 2-4.

Telefon: 06-76/462-298

Fax: 06-76/462-298

Tevékenység: Érdekképviselő. Szemináriumok, konferenciák tartása. Gyógyászati központ létrehozása. Egészségügyi centrum fenntartása minden korosztály számára.

Nyugdíjasok Országos Képviselőte

Cím: 1107 Budapest, Mázsa tér 2-6.

Telefon: 06-1/3221-824

Fax: 06-1/3221-824

Tevékenység: Nyugdíjasok érdekvédelme.

Nyugdíjasok Országos Szövetsége

Cím: 1081 Budapest, Köztársaság tér 26.

Telefon: 06-1/210-0326

Fax: 06-1/210-0326

Tevékenység: A nyugdíjasok érdekvédelme.

Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület

Cím: 1063 Budapest, Szív u. 40.

Telefon: 06-1/472-0791

Fax: 06-1/472-0791

Tevékenység: Nyugdíjasok érdekvédelme.

Nyugdíjasok Budapesti Szövetsége (NYUBUSZ)

Cím: 1054 Budapest, Akadémia u. 1. fsz. 45.

Telefon: 269-5824

Fax: 269-5859

E-mail: postmaster@nyubusz.axelero.net

Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége Nyugdíjas Választmánya

Cím: 1068 Bp., Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 323-2682

Fax: 323-2681

E-mail: nyugdijasszovetseg@mszosz.hu

Dr. Hun Nándor Egészségileg Hátrányos Helyzetű Nyugdíjasok Egyesülete

Cím: 1077 Bp. Wesselényi u. 17. (ügyfélfogadás: kedd és csütörtök 10-13 óra)

Telefon: 321-4151

Fax: 321-4151

E-mail: hunnandor40@freemail.hu

Magyar Nyugdíjasok Egyesületeinek Országos Szövetsége (NYOSZ)

Cím: 1074 Budapest, Szövetség u. 9.

Telefon: 210-0326;321-3989

Fax: 210-0326

E-mail: nyosz@enternet.hu

Vasutasok Szakszervezete Országos Nyugdíjas Szervezete

Cím: 1087 Budapest, Kerepesi út 3. III. em. 306.

Telefon: 331-5545

Fax: 331-5545

E-mail: vszonysz@mavrt.hu

Mezőgazdasági Nyugdíjasok Országos Egyesülete (MENYE)

Cím: 1125 Bp. Istenhegyi út 59-61.; 1536. Budapest, Pf. 245.

Telefon: 332-1163/106 mell.

Fax: 353-2552

E-mail: menye@mosz.tvnet.hu

Magyar Nyugdíjasok Közössége Közhasznú Alapítvány

Cím: 1051 Bp. Arany J. u. 7.; 1242 Budapest, Pf. 373.

Telefon: 311-5042

Fax: 331-8903

E-mail: mnyk@pr.hu

Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége (BEOSZ)

Cím: 1087 Budapest Kerepesi u. 29/b.

Telefon: 210-7513

Fax: 210-7513

E-mail: beosz.iroda@gmail.com

Pedagógusok Szakszervezete Nyugdíjas Választmánya

Cím: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10.

Telefon: 322-8452

Fax: 322-8464

E-mail: psz@pedagogusok.hu

Érdekességek a nyugdíjasok világából

Idősügyi Nemzeti Stratégia

A XXI. század egyik legpozitívabb eredménye a születéskor várható élettartam meghosszabbodása. A fejlett országokban ez az egyik legnagyobb társadalmi siker - és egyben a legnagyobb kihívás is. Magyarország népessége fogy, korösszetételében változik – idősödik. A növekvő élettartam hatással van a különböző ellátó és szolgáltató rendszerekre. A társadalmi és demográfiai változások hatására új szükségletek és új keresletek jelennek meg, melyre mind politikai, mind társadalmi, mind gazdasági és szolgáltatói szinten szükséges reagálni. A megnövekedett életkorból adódó kihívásokra stratégiaileg fel kell készülni.

Mélyreható gazdasági, társadalmi változások indokolják az Idősügyi Nemzeti Stratégia (továbbiakban: Stratégia) megalkotását. E változások ráirányítják a figyelmet a társadalmi ellátó- és szociális védelmi rendszerek hosszú távú pénzügyi fenntarthatóságára. Az ellátó-szolgáltató rendszerek fejlesztése csak akkor lehet hatékony, ha sikeresen igazodik a társadalmi-családi strukturális változásokhoz, a szükségletekhez, a gazdasági adottságokhoz.

Hazánkban is időszerűvé vált a meglevő ellátó-szolgáltató rendszerek hozzáigazítása a demográfiai és a családi struktúrákban bekövetkezett változásokhoz, valamint mindazon intézkedések elindítása is, amelyek hozzásegítik az embereket, hogy már jóval az idős kor előtti életszakaszukban tudatosan tudjanak felkészülni a saját időskorukra. E kihívásra reagálva Magyarországon is szükséges az időspolitika kialakítása.

Az idősebb emberek számának növekedését az ebből következő kihívásokat érzékelve, olyan flexibilis és hatékony időspolitika kialakítása szükséges, mely nagyobb mértékben épít a társadalom, illetve a szolgáltató és humán védelmi rendszerek résztvevőire, így a szolgáltatásokat igénylők szükségleteire és véleményére. Az idősödő és idős emberek szükségleteinek biztosításához tovább kell erősíteni az állami, a civil szféra, a for-profit szektor, a magánszemélyek, az idősek

ellátásában érintett szakmák (interszektorális), a humán szolgáltató rendszer egyes tagjai (intraszektorális) közötti folyamatos párbeszédet és együttműködést.

A Stratégia hosszú távra megalapozza a hazai időspolitika. Megfogalmazza, hogy 2034-re milyen jövőkép (célállapot) valósuljon meg. Kritikusan és széles palettán tárja fel az idősödéshez kapcsolódó területek adottságait annak érdekében, hogy a fejlesztés irányai a valós helyzethez igazodjanak. Ugyanakkor a már meglévő és működő jó gyakorlatokat is felsorolja, hogy a megoldás lehetőségeit is láthatóvá tegye. A Stratégia állami, társadalmi, politikai és egyéni szinten határozza meg a fejlesztendő területeket.

A Stratégia felvázolja azt a legszélesebb értelemben vett jövőképet (célállapotot), amely felé a korszerű időspolitika halad - nagy hangsúlyt helyezve az idősödési folyamat menedzsmentjére.

A magyarországi időspolitika egyik legfontosabb megoldandó kérdése az időskorúak diszkriminációjának megszüntetése és esélyegyenlőségének megteremtése.

Ma még sok idősebb ember ki van téve a társadalmi kirekesztés valamelyik kockázatának. A társadalmi részvétel azt is jelenti, hogy az egyén milyen mértékben, milyen intenzitással és hányféleképpen használja fel képességeit, tudását, egyéniségének sajátos adottságait más embereknek, szűkebb vagy tágabb közösségek hasznos szolgálatára, gazdagítására, illetve milyen mértékben veszi igénybe mások adottságait saját élete alakításában. Ebben az értelemben a társadalmi részvétel, illetve a közösségileg aktív lét azt feltételezi, hogy az egyén tevőlegesen befolyásolja nem csak saját maga, hanem a különböző közösségek életét, hozzáadja tudását, normáinak érvényesítését, munkáját, bizalmát, egyéniségének színét, jellegét a közösség egészéhez.

A Stratégia lényege egy paradigmaváltás elfogadtatása és érvényre juttatása, mely szerint az idősekről való gondoskodásban a korábbi deficit modell (veszteségekre történő összpontosítás) helyett a fejlődés modellben (a meglévő képességek megőrzése, szunnyadó készségek előhívása) szükséges gondolkodni és cselekedni.

Lényeges kihangsúlyozni a szemléletformálás szükségességét és hasznosságát, hiszen a társadalomba való bevonás az emberi képességek fejlesztésének hangsúlyozása egyúttal előmozdítja a gazdasági dinamizmust, a társadalmi stabilitást és szolidaritást.

Az ellátások hatékonysága és a társadalmi igazságosság kölcsönösen erősítik egymást.

Egy jól funkcionáló társadalom védelmi és szolgáltató rendszere segít előmozdítani az időskorúakról és életükről egy differenciáltabb és változatosabb kép kialakítását. Ez a kép jobban tükrözi a valóságot, mint a jelenlegi, s egyúttal csökken az idősekről kialakított negatív sztereotípiák térnyerése. Ezért az időspolitikai célkitűzések területén is támogatni kell az időskorúakat abban, hogy a társadalom minden korosztálya számára tudatosabbá tegyék az idősödés pozitív vonatkozásait.

Az idősekre fókuszálva tovább kell erősíteni a társadalmi kommunikációs. A Stratégia minőségi-szakmapolitikai fejlesztési irányvonalakat határoz meg, melyeknek célja, hogy megakadályozzák az idősek társadalmi kirekesztődését, fokozza az érintettek bevonását és az e céllal történő együttműködések fejlesztését a különböző szektorok (kormányzati, non-profit, for-profit, informális közösségek), a különböző szakpolitikák és különböző szolgáltató partnerek között. Az életkor meghosszabbodásával a népesség egyre nagyobb arányát alkotó generáció mind erőteljesebb társadalmi hasznosságának előmozdítása fontos feladat, megkerülhetetlenül fontos cél. Fontos, hogy a ma még fiatalabb (30 éven felüliek) generáció tagjai számára és a most idős generáció számára egyaránt pozitív lehetőségeket jelentsen a közeli és távoli jövő.

A Stratégiában elsődleges célcsoportot képeznek a mai idősebb generáció tagjai. Rá kell azonban mutatni, hogy az aktív időskor lényege éppen a generációk közötti szerves kapcsolatban és kölcsönös támogatásban rejlik. Így a középkorú és a fiatalabb generációk számára sem közömbös az idősek aktivitása, életminősége, az ő majdani saját időskoruk lehetőségei. A középgenerációk jövőképét és így mentális beállítódását is nagyban befolyásolja, hogy milyen időskorra

számíthatnak. A Stratégia ezért nem csak az időseket, hanem a középkorúakat, és a 30 éven felüli nemzedéket is megszólítja, célkitűzéseivel hatni akár rájuk, hiszen a sikeres idősödést már igen korán kell megalapozni. A Stratégiában az idősödési folyamat menedzselése mind egyéni, mind társadalmi szinten új szemléletként jelenik meg. A Stratégiában használt fogalmak pontos magyarázata a Stratégia mellékletét képezi, a Fogalomtár a www.szmm.gov.hu oldalról letölthető.

A Stratégiában foglaltak gyakorlati végrehajtását 2010-től lehet megkezdeni, rövidebb időintervallumban megfogalmazott, a Kormány által elfogadandó cselekvési tervek kidolgozásával, melyek tartalmazzák az intézkedések végrehajtásának módját, sorrendjét, felelőseit.

Az idősek érdekeinek, igényeinek, szükségleteinek változását figyelembe véve, a Stratégiában megfogalmazott elvek alapján 3 éves időszakokra bontott cselekvési tervek megfogalmazása és megvalósítása javasolható. Ezt célszerű első ütemben 2025-ig tervezni. Így biztosítható, hogy a Stratégia megvalósításának ütemezése követni tudja az ország gazdasági fejlődését, alkalmazkodjon a kormányzati társadalom- és gazdaságpolitikához, lehetőséget biztosítva a mindenkorinak Kormánynak arra, hogy az aktuális gazdasági-társadalmi környezethez viszonyulva határozza meg a cselekvési irányokat.

A stratégiai prioritások megvalósulásának értékelését meghatározott rendszerességgel – 3 évenként lehet elkészíteni.

A Stratégiában foglaltak összhangban vannak az ENSZ alapelveivel, az Európai Unió törekvéseivel, a Társadalmi Befogadásról szóló közös Memorandummal, a Lisszaboni Stratégiával, a Berlini Nyilatkozattal, az AGE vezérelveivel, a hazai Idősügyi Kartával, valamint az Öregedésről szóló Madridi Nemzetközi Cselekvési Tervvel, az ENSZ Egészségügyi Szervezete, a WHO által 2001-ben publikált, az idősügyi politikát meghatározó alapdokumentumával, melynek címe az Aktív Időskor (Active Ageing - Policy Framework). Ez utóbbi dokumentum azért jelentett igazi áttörést, s azért meghatározó ma is az idősügy területén, az

idősödés-politikák alakításában, mert először gondolkodik az idős emberről a maga emberi teljességében. A figyelmet az emberi élet kiteljesedésére, és nem kizárólag a szociális és egészségügyi vonatkozásokra szűkíti le.

Az Országgyűlés 2009. szeptember 28-i ülésnapján elfogadta az Idősügyi Nemzeti Stratégia című stratégiai programot. A **81/2009. (X.02.) OGY határozat** alapján felkérte a Kormányt, hogy az Idősügyi Nemzeti Stratégiában foglalt célkitűzéseket, prioritásokat, preferenciákat képviselje és érvényesítse jogalkotó és végrehajtó tevékenysége során, kiemelve az időseket érintő kormányzati döntéseket, programokat és cselekvési terveket.

Témaköreinkhez kapcsolódó honlapok:

www.idosugy.hu

[www.upclive.hu/Internet 50 felett](http://www.upclive.hu/Internet_50_felett)

www.szmm.gov.hu

www.eum.hu

www.50plusz.hu

www.idosbarat.hu

www.anyugdijas.hu

www.otvenentul.hu

www.nagymami.network.hu

www.nyugdijas.network.hu

www.marikanet.hu

www.seniorok.hu

Nyugdíjas társlapok:

Anti-aging.lap.hu

Betegapolas.lap.hu

Gerontologia.lap.hu

Gyogyaszatisegedeszkoz.lap.hu

Nyugdijaskedvezmeny.lap.hu

Nyugdijasotthon.lap.hu

Nyugdij.lap.hu